

veac nou

ORGAN AL CONSILIULUI GENERAL A.R.L.U.S.

12 pagini - 1 leu

In spiritul vremii

Foto : A.P.N.

DIN SUMAR :

- Orașul care vine • Transmisii din corpul omenesc ? • Moleculele ascultă muzica și poezia • Cataclismul din Santorin • Nevrotici sau nervoși ? • Pagina de umor

În prima zi a anului I al erei noastre populația globului se cifra la 200—275 milioane de locuitori. Până să ajungă la un miliard au trebuit să treacă 18 secole. Al doilea miliard a fost atins însă numai după 100 de ani, în jurul anului 1930, iar până la al treilea s-au scurs doar trei decenii. Dacă și mai departe lucrurile vor evolua în același ritm, demo-

grafii opinează că omenirea va totaliza al patrulea miliard după un răstimp și mai scurt, numai 15 ani.

Așadar, luând ca bază datele statistice din ultimii ani, se poate conchide că numărarea celui de al cincilea miliard va putea începe nu mai târziu de anul 1975.

Ce va urma, după ce vom fi trecut și acest prag?

Documentar

ORAȘUL CARE VINE

S-a calculat că în momentul de față omenirea aleargă către viitorul ei cu o „viteză” de 142 de inși pe minut sau 8520 de inși pe oră. Încît nu trebuie să socotim hazardată afirmația unor specialiști că peste 50 de ani pe Terra vor trăi mai mulți oameni decît vor fi trăit pînă atunci în toate timpurile.

Creșterea populației este însoțită de un proces și mai rapid de urbanizare. În jurul anului 1800, de pildă, populația orașelor însuma numai un procentaj de doi la sută din aceea a planetei noastre; astăzi acest raport este de 1/2. Dacă această creștere se va menține și în viitor, ne putem aștepta ca în anul 2020 întreaga omenire să trăiască în orașe.

Dezvoltarea industrială tot mai accentuată duce însă nu numai la rapida sporire a numărului de orașe, a dimensiunilor lor, ci și la contopirea mai multor așezări în gigantice complexe, adevărate orașe-galaxii. O recentă statistică O.N.U. ne arată că în clipa de față numărul acestor orașe-galaxii a ajuns la 20. Majoritatea sînt adevărate jungle de uriași de piatră încătușați în beton și asfalt, înăuntrul cărora aerul devine tot mai greu de respirat. Mulți savanți prezic, de aceea, marilor orașe un viitor sumbru sub acest aspect.

Deși n-ar trebui să fie așa! După cum se știe, Terra este inconjurată de un ocean nesfîrșit de aer curat; fiecare locuitor al Terrei ar putea avea la dispoziție 2,5 milioane de tone. Dar din uriașa cantitate de oxigen utilizată azi de omenire — suficientă pentru a întreține viața a 43 miliarde de inși — omul „consumă” numai cinci la sută, restul fiind înghițit de mijloacele tehnice.

Pe scurt viața în marile orașe devine tot mai greu de suportat. Și totuși ele continuă să crească.

Tot Pămîntul, o singură așezare?

Contradicția tot mai evidentă dintre condițiile de viață din orașele-galaxii și ritmul lor de creștere reclamă o rezolvare cît mai urgentă. S-ar putea găsi însă o soluție care să nu modifice radical accepția cuvîntului oraș? Cunoscuți arhitecți și sociologi occidentali răspund că, pentru a realiza acest deziderat, ar trebui oprită creșterea orașelor, ar trebui create orașe cu populații de 50—250 de mii de oameni. Alți specialiști resping însă această rezolvare, afirmînd că Pămîntul ar fi prea „mic” pentru o asemenea soluție. Într-adevăr, dacă orașele cu populație mică ar crește în viitor pe orizontală, în același ritm cu creșterea populației, peste două-trei secole întreg uscatul ar deveni un oraș. La care trebuie să mai adăugăm și împrejurarea că din cei 149 milioane de kilometri pătrați cît cuprinde uscatul,

numai 70 de milioane sînt propicii pentru viață. Iar pentru construcții și mai puțin — abia 28 milioane de kilometri pătrați. Încît acest oraș planetar ar putea lua naștere și mai devreme. Se cer de aceea schimbate înseși datele problemei.

Avînd în vedere această situație, o seamă de arhitecți preconizează strămutarea orașelor sub pămînt. Este o idee care a și început să prindă pe alocuri viață. La Tokio, de pildă, a fost construită recent artera subterană Noua Ginza. Lumina feerică, arhitectura elegantă a cafenelelor și magazinelor îi dau un aer sărbătoresc. Trecătorii pot afla acolo un locșor de odihnă, pot cumpăra un buchet de flori naturale, pot asculta muzică etc. În plus, respiră aer curat și răcoare de munte. Cu alte cuvinte, Noua Ginza este bine protejată împotriva capriciilor naturii și a gazelor de eșapament, a grijilor și primejdiilor ce pîndesc la tot pasul pe arterele cu intensă circulație.

Și locuitorii Parisului coboară de altfel tot mai des sub pămînt. În capitala franceză se construiesc în ritm febril pasaje subterane pentru pietoni, noi linii de metro și garaje. O bună porțiune dintr-un nou bulevard a coborît sub Bois de Boulogne, de pildă, iar în Place de L'Étoile a fost recent inaugurat un întreg oraș subteran. În acest loc se intersectează arterele ce leagă parcajul de sub strada Foch cu vechile și noile stații de metro și pasajele pentru pietoni.

Dar Noua Ginza și alte construcții subterane sînt protejate nu numai împotriva capriciilor naturii, ci și a naturii. Or, cine s-ar încumeta să afirme că omul va renunța vreodată la traiul în natură? ! Încît este prea puțin probabil că urmașul nostru din secolul XXI va dori să se întoarcă în pesteri, chiar dacă acestea ar fi inundate de lumină, firește artificială, și ar beneficia de cel mai pur aer, dar numai condiționat. Orașele subterane vor dăinui poate, dar nu ca locuințe ci numai ca anexe. Cel puțin așa socotesc tot mai mulți specialiști.

Ancore pentru case

Alți arhitecți avansează ideea că secolul XXI va marca epoca orașelor marine. Omul va trăi, spun aceștia, în gigantice construcții de beton, sticlă și mase plastice susținute de piloni adînc înfipti pe fundul marin.

Astfel de orașe ar putea fi construite peste tot unde adîncimea apei o permite, iar mările nu ating cote prea înalte, ca de pildă în Marea Nordului, Golful Mexic, Marea Baltică, Marea Adriatică, Marea Neagră, Golful Persic etc.

În Anglia a și fost aprobat nu de mult un proiect de oraș marin pentru 30 000 de locuitori, care urmează să prindă contururi în Marea Nordului la 25 de kilometri de Yarmouth. Procesul de construcție propriu-zis va avea următoarele etape. Mai întîi vor fi bătute pilonii de susținere, ce vor sprijini plăci de beton armat alcătuiind o platformă, în formă de potcoavă, cu o lungime de 1,5 kilometri și o lățime de 1 kilometru. Pe această platformă vor fi construite în amfiteatru blocuri de 16 etaje. Cele opt etaje superioare vor fi destinate pentru locuințe, iar celelalte pentru întreprinderi și servicii publice. Clădirile vor fi legate între ele prin scări rulante, trotuare mobile și pasaje acoperite. Evident, aerul unui astfel de oraș marin nu va fi niciodată poluat, iar străzile nu vor cunoaște larma arterelor cu circulație intensă.

O seamă de arhitecți japonezi își îndreaptă și ei tot mai insistent privirile spre mare. Proiectele lor de populare a suprafețelor marine se deosebesc însă de acelea ale confratilor englezi; orașele lor ar urma să fie plutitoare. Fie că vor îmbrăca forma unor piramide de 100 de metri înălțime, cu rol de teren artificial pe care să se construiască case, cum preconizează unii, fie că se vor întrupa în insule plutitoare pe care s-ar construi turnuri cilindrice, iar pe ele cilindri mai mici amenajați ca locuințe, cum se

conturează în viziunea altor arhitecți, aceste proiecte vizează mai ales extinderea capitalei nipone care, din cauza reliefului, în curînd nu va mai putea crește pe uscat. Într-adevăr, orașul Tokio are în momentul de față peste 10 milioane de locuitori, iar conform pro-

Gibraltar și încă trei strîmtori. Autorul proiectului consideră că aceste poduri ar putea fi realizate ca niște gigantice grătare metalice sprijinite pe pontoane. Pe aceste poduri ar putea fi „montate” edificii industriale, sociale și case de locuit. Orașele-pod ar „consuma”, conform calculului lui I. Friedman, mai puțin metal decît se utilizează, de pildă, la construcția navelor care brăzdează astăzi Oceanul Atlantic.

Și pentru ca proiectele trecute în revistă să nu pară de domeniu fan- teziei, adăugăm că o sumă de mari specialiști consideră că se va putea trece la realizarea lor încă în viitorii 50 de ani.

Model: palmierii

Oricît de ademenitoare ar fi construcțiile pe apă, marea majoritate a locuitorilor Terrei va popula totuși și în viitor uscatul. Încît orașul viitorului va fi, după mulți autori, tot o așezare terestră. Iată ce scria recent în legătură cu această perspectivă un publicist american: „Dacă vrem să trăim și în continuare în așezări mici, nu în orașe-gigant, dacă vrem să păstrăm pădurile și cîmpurile... nu ne rămîne decît o soluție, anume să extindem orașele pe verticală, să le dirijăm în zbor avîntat spre cer...” Ba există chiar arhitecți care susțin că orașele viitorului ar trebui să se inspire din principiile care prezidează și la construcțiile din natură. Căci dacă raportul dintre înălțime și diametrul maxim al construcțiilor realizate de om n-a depășit pînă acum valoarea 20—30, natura oferă un model de „construcție” la care această relație este împinsă pînă la 50—100. Este vorba de palmier. Noi proiecte de construcții înalte se bizuie tocmai pe această experiență a naturii.

Arhitectul german Dolinger a elaborat, de pildă, proiectul unui zgîrie-nor în formă de brad. Pe o „tulpină” tubulară de beton, în care ar urma să circule lifturile și să fie concentrate cablurile, conductele de apă și de gaze etc. el intenționează să plaseze blocurile de locuințe după principiul amplasării crengilor în copaci. Avînd o înălțime de o sută de metri, aceste edificii ar ocupa pe sol o suprafață de numai 25 de metri pătrați.

Proiecte similare au fost elaborate și în alte țări. Un specialist englez a prezentat recent un foarte original proiect de casă-oraș cu 850 de etaje. Scheletul portant al acestei construcții ar avea tot forma de tulpină cu etaje-ramuri, dar temelia ar străpunge pămîntul pînă la 150 de metri adîncime, amintind astfel sistemul radicular al copacilor care, dușă cum știm, suportă perfect atît solicitările verticale cît și pe cele orizontale.

Proiectele de orașe ale viitorului sînt, după opinia specialiștilor, pe măsura posibilităților actuale ale omenirii.

B. Borisov

documenta.

documentar docum.

documentar document.

documentar document.

documentar document.

documentar document.

documentar document.

documentar document.

documentar document.

documentar document.

documentar document.

documentar document.

documentar document.

documentar document.

documentar document.

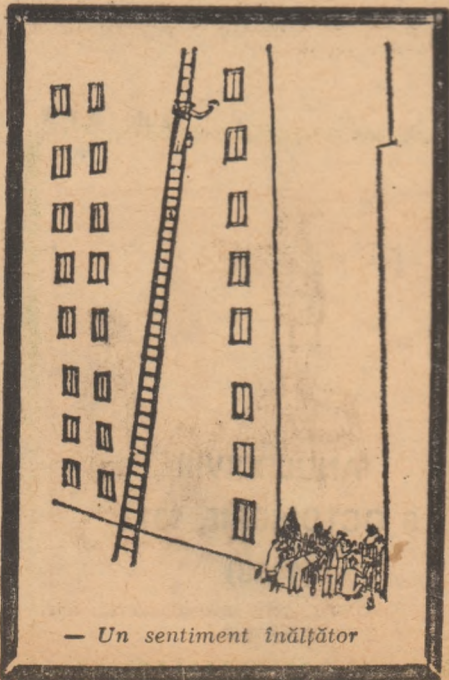
documentar document.

documentar document.

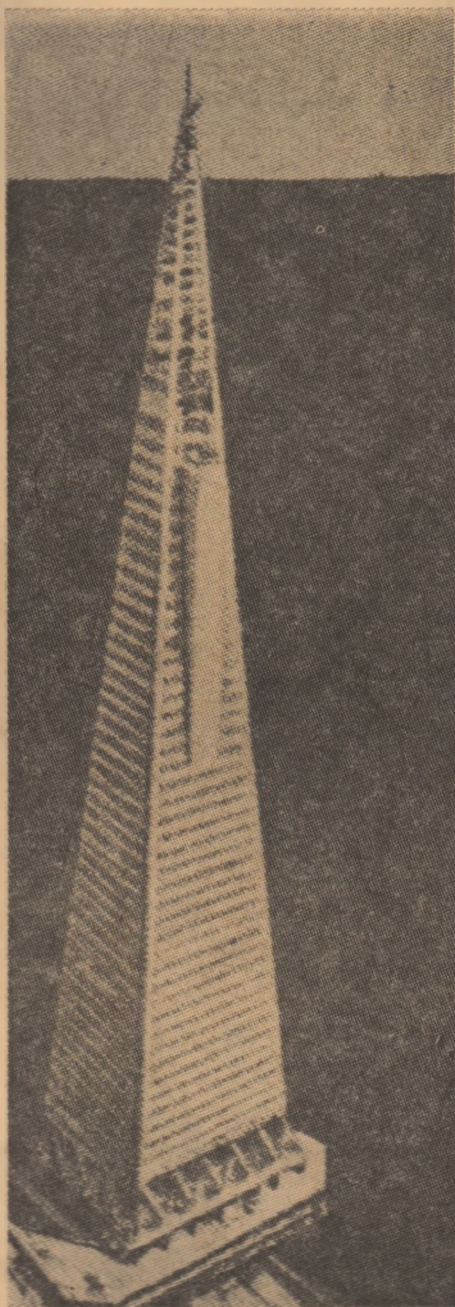
documentar document.

documentar document.

documentar document.

— Un sentiment înălțător

Zgîrie-nor piramidal. Edificiu inspirat din principiile care prezidează și la construcțiile din natură

nosticului, specialiștilor, după două decenii numărul lor va fi de două ori mai mare. Un alt proiect, de astă dată al unui arhitect francez, preconizează construirea unui satelit marin al capitalei nipone suspendat pe cabluri de oțel. Intinse în așa fel încît să alcătuiască o rețea tridimensională, aceste cabluri ar alcătui în același timp o masă de „ochiuri de sită” care ar fi umplute, la distanță de 30 de metri unul de altul, cu case din masă plastică și sticlă.

Cel mai îndrăzneț proiect de valorificare a suprafețelor marine este totuși acela al arhitectului I. Friedman care încearcă să rezolve problema global, la scara oceanului mondial. El pornește de la premisa că viitorul ar fi al orașelor-pod. Întrucît principalele continente ale Terrei — Eurasia, Africa și America — sînt despărțite prin strîmtori cu o lățime de 50—150 kilometri, iar rețelele dense de cale ferată care împinzesc continentele nu sînt unite între ele, nu formează un sistem unic la scara planetară. I. Friedman preconizează legarea continentelor prin opt poduri, cu o lungime totală de 400 kilometri. Cel mai lung pod, de 150 km, ar urma să fie construit în strîmtoarea Bering, alte două în Japonia, iar celelalte, în Canalul Mîneicii, strîmtoarea

ȘTIINȚA ÎN SOCIETATEA NOASTRĂ

Un nou an viitor... Pentru a defini auspiciile sub care el a debutat e desigur absolut necesar să amintim mai întâi câteva date mai mult decât concludente: 144.000 studenți au pășit porțile a 47 instituții de învățământ superior din 19 centre ale țării. Pentru a sublinia importanța și semnificația acestor date mai e, oare, nevoie să ne întoarcem cu gândul la un trecut pentru totdeauna apus când despre universități se spunea că sînt „fabrici de șomeri cu gulere albe”, când intrarea unui tânăr sărac în Universitate era de cele mai multe ori doar un vis culezător dar cu neputință de împlinit, când studenția era sinonimă cu mizeria materială? Nu, gândurile noastre sînt acum îndreptate spre viitor, spre un viitor foarte apropiat în care învățămîntul trebuie să se întregreze armonios și temeinic în marele elan general al națiunii definit în programul elaborat de Conferința Națională a partidului.

Căci în fața școlii superioare românești se deschid realmente perspective mărețe. După cum se știe, sarcinile trasate de Conferința Națională pentru realizarea cincinalului înainte de termen au în vedere nu un efort fizic sporit, ci un mai mare efort intelectual, adică introducerea rapidă în producție a celor mai noi cuceriri ale științei și tehnicii contemporane, mecanizarea și automatizarea, într-un cuvînt modernizarea întregii producții de bunuri. „Este de la sine înțeles — a arătat tovarășul Nicolae Ceaușescu cu prilejul recentei vizite de lucru în municipiul Cluj — că pentru a asigura buna funcționare a instalațiilor de înaltă

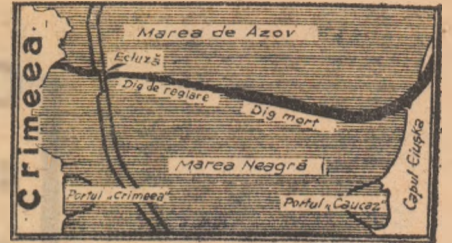
tehnicitate cu care sînt dotate întreprinderile românești, a aparatelor de automatizare, a mașinilor de calcul electronic și a altor utilaje moderne pe care le vom introduce în producție, avem nevoie de cadre de înaltă pregătire științifică și tehnică. Avem nevoie de muncitori calificați, de tehnicieni, de maștri, de ingineri, matematicieni, chimiști, fizicieni, biologi, ca și de alți specialiști atât din industrie, cit și din agricultură, din domenii cum sînt asistența medicală, științele sociale și altele”.

În același timp, Conferința Națională a schițat și direcțiile dezvoltării României pînă în anii 1990-2000. Oricine înțelege că, în această lumină, activitatea de cercetare și învățămîntul capătă un cadru și mai larg, pot privi culezător spre drumul care li se deschide înainte, își pot propune soluționarea unor probleme fundamentale, pot desfășura o activitate și mai fertilă pentru progresul societății românești.

Universitatea românească se află astfel confruntată cu o misiune de însemnătate istorică, aceea de a se afla în primele rînduri ale luptei pentru dezvoltarea rapidă a societății socialiste, pregătind cadre care să participe activ, în toate domeniile, la realizarea grandiosului program elaborat de Congresul al X-lea al partidului și de Conferința Națională, să ducă cu miini sigure înainte realizările înaintașilor, să contribuie la făurirea viitorului luminos al patriei noastre socialiste — societatea socialistă multilateral dezvoltată, societatea comunistă.

piscicultură au început să caute o soluție care să ducă la o ieșire din situația creată. O rezolvare recent propusă și acceptată se intitulează „Schema de exploatare și protejare a resurselor acvatice din bazinul Mării de Azov” și este rezultatul colaborării a 15 mari institute de cercetări, multe dintre ele de rang universitar, și a altor organisme interesate.

Această schemă ia în considerare toate problemele ridicate de Marea de

Schema amenajării hidrotehnice din zona strîmtorii Kerci

Azov, propune soluții radicale și pune de acord interesele piscicultorilor cu acelea ale hidroenergeticienilor, serviciilor fluviale și industriei. În cadrul acestui ansamblu de măsuri, un sistem de lucrări hidrotehnice va returna parțial apele Donului și va iriga 800.000 ha de terenuri aride, dar foarte fertile din U.R.S.S.

Cea mai importantă construcție prevăzută de „Schemă” se va desfășura, însă, de cealaltă parte a Mării de Azov, în zona strîmtorii Kerci. Un dig uriaș va reține apele Mării Negre, oprind astfel creșterea salinității. Această construcție, care va avea o lungime de patru kilometri și jumătate, nu va despărți totuși complet apele celor două mări, ci va regla numai schimbul dintre cele două bazine. Apele Mării Negre se vor scurge în Azov prin 200 de deschideri dotate cu vane, scurgere suficientă pentru menținerea unui grad de salinitate normal și pentru a permite peștilor să migreze după voie, dintr-o mare în alta.

CE SE DISCUTĂ

Urbea fără zgomot

Bătrînul tun care vestește zilnic la Leningrad ora 12 va deveni, curînd, singura mare sursă de zgomot a acestui oraș, al doilea ca mărime din U.R.S.S.

Celelalte surse de zgomote vor fi atenuate la minimum prin realizarea unui program de combatere a poluării sonore care face parte integrantă din planul de dezvoltare a Leningradului.

Grație datelor obținute cu ajutorul unor laboratoare mobile, care supraveghează 250 din cele mai zgomotoase străzi leningrădene, a fost elaborată o hartă acustică a marelui oraș. Intemeiați pe studierea acestei hărți, edilii orașului au interzis pe 50 de străzi circulația nocturnă a vehiculelor și cam tot atîtea străzi au fost închise pentru circulația autocamioanelor. De asemenea, în curînd se va termina construcția unei șosele inelare care va absorbi în general, prin deviere, circulația autocamioanelor.

Cele mai importante modificări ale mijloacelor de transport urban le va suferi tramvaiul. Un vagon insonorizat, de construcție nouă, va circula pe linii fără joante, montate în tranșee ce vor absorbi zgomotele.

PROBLEME ȘI SOLUȚII

Pneumo sau electro ?

Pe la jumătatea secolului XIX specialiștii în mecanică, termotehnică, hidrotehnică etc. au început să caute un mod mai convenabil de transmitere a energiei. Europa și America au devenit atunci o vastă arenă de întrecere între trei sisteme de transmisie a energiei: prin cablu, hidraulic și pneumatic. Pînă la urmă a învins cel pneumatic, care s-a dovedit mai economic și comod. La sfîrșitul secolului trecut pneumatica era de aceea socotită o metodă economică, sigură și comodă de transmitere a energiei la distanță. Industria nu se arăta interesată, însă, de ea, întrucît fabricile și manufacturile erau amplasate mai ales pe malul apelor și utilizau energia mecanică furnizată de turbine hidraulice. Mai tîrziu, cînd s-a văzut că nu toate fabricile și uzinele pot fi construite pe lîngă ape, s-a născut ideea transmiterii energiei mecanice de la motoarele hidraulice care o produceau pînă la consumatorii aflați de obicei aproape.

Dar încă din 1880 transmisia pneumatică începuse totuși să fie concurată de cea electrică. Finalul acestei competiții îl cunoaștem cu toții. Electricitatea a reputat o victorie incontestabilă și astăzi, după 7-8 decenii, numai specialiștii mai știu că izbînda i-a fost, de fapt, asigurată de realizările pneumatice. Făcînd abstracție de faptul că schema sistemelor electroenergetice este în principiu asemănătoare cu aceea a sistemelor pneumoenergetice, greu am putea găsi un aparat sau o mașină electrică care la vremea lor să nu fi înlocuit dispozitive pneumatice.

Pe străzile capitalei sovietice va începe să circule curînd un nou troleibuz, cu o capacitate sporită și performanțe tehnice sensibil îmbunătățite.

Foto: B. Kavașkin (A.P.N.)

Într-adevăr, strungurile, mașinile de cusut și cele tipografice, frigiderile, ventilatoarele acționate azi de motoare electrice funcționau acum o sută de ani cu motoare pneumatice. Ceasurile de pe străzi au fost și ele cîndva pneumatice. Convîngerea că telegraful n-ar putea fi decît electric e acum atît de generală, încît ne este parcă greu să acceptăm ideea că odinioară și el a fost pneumatic. Și totuși, inventat în 1838, telegraful era la început alcătuit dintr-un sistem de tuburi în care se pompa aer și o vană cu apă la celălalt capăt al liniei. Bulele de aer care răzbăteau în vana cu apă țineau loc de puncte și liniuțe din alfabetul Morse. Pînă și banala sonerie din apartamentele noastre nu este decît soneria pneumatică electrificată. La sfîrșitul secolului trecut Parisul mai avea 30.000 de pneumosoneriei...

Și totuși nu se poate spune că electricitatea a dobîndit o victorie totală. Căci există un domeniu în care instalațiile electrice n-au putut rivaliza cu cele pneumatice. Este vorba de poșta pneumatică. Ziarele de la sfîrșitul secolului trecut abundau în știri despre poșta pneumatică dintre New York și Philadelphia, despre proiectul poștei pneumatice care urma să lege Petersburgul de Moscova etc.

Secolul XX, cu tehnologia-i în continuă perfecționare, a dovedit că cele două ramuri, odinioară rivale de neîmpăcat, ar putea merge de fapt mîna în mîna completîndu-se reciproc. Astfel, cînd s-a pus problema pompării metalelor topite sau a propulsării trenurilor pe pernă de aer, motoarele electrice liniare, odinioară abandonate, și-au vădit noi posibilități. Chiar unele modele de computere se realizează mai

simplic, sînt mai fiabile și mai compacte dacă au la bază principii pneumatice. Așa se explică de altminteri și de ce inovatorii și raționalizatorii se apleacă tot mai mult asupra metodelor pneumatice. Pernele de aer folosite acum pentru vehicule foarte diverse sînt un strălucit exemplu de ceea ce mai poate încă da pneumatica.

AMENAJĂRI

Viitorul Mării de Azov

Acum două milenii, istoricul grec Strabon descria un imens rezervor de apă ocultat pînă și de zburătoare din cauza mirosului de putreziciune pe care-l răspîndea. Acest rezervor era actuala Mare de Azov. De la Strabon încoace, însă, regimul ei hidrologic s-a modificat complet, iar cursurile a zeci de ape, între care Donul și Kubanul, ca și legătura cu Marea Neagră i-au menținut o salinitate aproape constantă, încît Marea de Azov a devenit un imens vivariu natural.

De vreun sfert de secol, totuși, regimul hidrologic al acestui bazin a început să se deterioreze, conținutul lui în sare a crescut simțitor și, în consecință, cantitatea de pește a scăzut. Încît specialiștii în hidrologie și

— Nenea ăsta arată mereu cît de mare e peștele !...

CATACLISMUL DIN SANTORIN

O erupție
de patru ori mai puternică
decît cea din Krakatau

În cursul lungii și dramaticei istorii, insula Santorin din Marea Mediterană a avut mai multe nume. Marinarii îi spun Santorin, de la presupusa-i ocrotitoare Santa Irina. Vechii greci o numeau Thira, adică Pământ. De altfel așa e menționată și în hărțile moderne. Se mai spune însă că s-ar fi numit și Insula Rotundă, Calystre sau Superba.

Călătorul care se apropie de Thira-Santorin are impresia că marea panoramă care îi apare în față trebuie să fi fost creată de niște forțe supranaturale. În mijlocul unei lagune cu o lungime de șaptezeci de kilometri fumegă două insulițe negre formate din lavă. În partea răsăriteană a Santorinului, care aduce cu o semilună, se înalță din apă pînă la aproape 300 de metri — și tot atît coboară și sub apă — niște stînci foarte abrupte. De fapt navele străbat craterul uriaș al unui vulcan încă activ.

Insula arborează căsuțe sclipitor de albe, cătărate pe o colină și dominate de niște bisericuțe la fel de albe. Un drum de piatră cu 587 de trepte urcă șerpuiind pe versantul abrupt spre principalul oraș al insulei Thira. Insularii afirmă că în răbdătorii și rezistenții catiri care-i duc sus pe vizitatori s-au reintrupat sufletele morților așunși în purgatoriu și care-și ispășesc astfel păcatele. De aceea, în multe locuri din Grecia posesorii de catiri îndărătnici își sperie animalele cu amenințarea: „Bagă-ți mințile în cap, că te trimit în Santorin!”

În Santorin viața se desfășoară parcă mereu în același ritm: catiri, osindiți la muncă silnică, străbat continuu drumul calvarului lor, iar în fiecare zi la amiază clopotele bisericilor bat cu tonuri grave, în timp ce păsări gălăgioase parcă abia așteaptă semnalul pentru a zburăta vesele de colo pînă colo. Dar insula n-a fost întotdeauna așa. De altfel nici acum Thira nu e chiar atît de liniștită. Ultima erupție vulcanică a avut loc în 1956 și s-a soldat, într-un minut, cu distrugerea a două mii de case. A fost totuși un mic episod din nesfîrșitul pomelnic de jertfe date de insulă în cursul zbuciumatei ei istorii. Așa se face că Thira e acoperită acum cu un strat de cenușă vulcanică solidificată și de piatră ponce atît de gros, încît piatra e exploatată pe scară industrială. În adîncurile lui, stratul ascunde multe mărturii ale tragediilor petrecute în insulă în vremi de mult apuse.

Primele dovezi

În 1967 a început să facă săpături în Santorin o expediție condusă de arheologul Spyridon Marinatos. „Destinul insulei Thira a început să mă intereseze pentru prima oară în 1932 — a arătat arheologul — cînd eram efor, adică conservator al anticităților din Creta”. Făcînd săpături în această urmă insulă, Marinatos a găsit urmele unui port antic cretan și ale unei vile regale ornată cu fresce, odinioară fastuoase. Apoi, atenția arheologului a fost atrasă de niște uriașe blocuri de piatră, smulse din loc de o forță ciclopică. Lîngă ruinele unui edificiu durat cîndva din aceste blocuri, arheologul a mai găsit, în fine, un strat gros de piatră ponce. După analizele de rigoare și consultări cu geologi, Marinatos a avansat ipoteza că depunerile vulcanice ar fi ajuns în Creta în urma unei erupții din insula Thira. Dar ipoteza putea fi verificată numai prin săpături făcute în Thira.

Așadar, în anul 1967 S. Marinatos a trecut la verificarea ipotezei. La început, arheologii grec s-au oprit asupra satului Akrotiri aflat în proeminența sudică a insulei în formă de seceră. A început de acolo pentru că în această zonă stratul de cenușă vulcanică fusese

înlăturat pe o lungime de circa 20 metri. Iar în al doilea rînd satul se află în regiunea cea mai fertilă, protejată împotriva vînturilor care bat din nord și prielnică deci așezărilor omenesti. În sfîrșit, și-a spus cuvîntul și intuiția, cum mărturisește însuși specialistul. „În diminețile de toamnă și iarnă, din Akrotiri se vede țărîmul Cretei — dar nu pur și simplu al Cretei, ci al leagă-nului civilizației din care a făcut parte și colonia din Thira. Cum puteam dar să nu dau ascultare intuiției? Trebuia să încep săpăturile din sudul insulei!”.

În 1967, deci, după cîteva ore de muncă arheologii au scos la lumina zilei cele dintîi resturi de vase indubitabil de proveniență cretană. Curînd, leșpezi și blocuri, printre care au fost descoperite resturi de vase de lut, au început să se „alinieze” în pereții inte-

Astăzi, căsuțe albe sclipitoare, presărate pașnic pe coline domoale

riori ai unei case. Iar după ce a mai fost săpată o tranșee, care a dezvăluit o cale de acces spre fațada clădirii, s-a observat că pietrele din partea de sus a zidului erau dislocate și răspîndite la picioarele acestuia. În partea lor superioară blocurile de piatră erau acoperite cu un strat de cenușă vulcanică albă; sub ele nu era însă nici urmă de cenușă. De unde s-a tras concluzia că edificiul fusese distrus de un cutremur încă înainte de a fi acoperit cu cenușă.

Săpăturile au durat trei ani, în care timp orașelul arheologilor a crescut treptat și a fost amenajat: a fost electricat, au fost construite case, laboratoare, depozite. Cum satul era socotit una din cele mai sărace așezări din insulă, locuitorii săi s-au bucurat mult de toate aceste amenajări. Apoi satul a fost legat de restul insulei printr-o șosea.

Încă de la începutul săpăturilor, conducătorii diverselor grupuri de săpători au fost avertizați să nu treacă cu vederea nici o inscripție de pe obiectele găsite. Încît Marinatos a fost foarte surprins cînd, aruncîndu-și întîmplător privirea pe o grămadă de resturi de vase, a văzut pe gîtul unei amfore o inscripție. Drept care s-a apropiat de șeful unui astfel de grup de săpători, Karamitros, și i-a spus ironic:

— Bravo, vād că ai găsit prima inscripție. Te felicit. Numai că nu înțeleg de ce ții ascunsă descoperirea.

Karamitros s-a apropiat fulgerător de amforă, a cercetat-o cu luare aminte, după care a rostit însă indignat:

— Domnule profesor, de ce vă bateți joc de mine? Pe vas nu e nici o inscripție.

Profesorul a ridicat vasul de jos și într-adevăr n-a mai văzut nimic. Inscripția „dispărută” a fost descoperită abia a doua zi. Fie că era un secret al constructorilor vasului, fie că era o consecință a celor 3500 de ani cît amfora fusese acoperită de stratul de piatră ponce — cert e că inscripția se vedea numai sub un anumit unghi al luminii solare. După ce a fost tratată în laborator a putut fi însă citită și în felul acesta s-a constatat că era vorba de un cuvînt scris cu alfabet cretan: a-re-sa-na. Putea să fie numele unei zeițe ori al vreunui port unde ancorau vase care transportau ulei de măsline în astfel de amfore.

Curînd au mai fost descoperite multe vase de uz casnic cu resturi de alimente și s-a ajuns la concluzia că insularii consumau mari cantități de „fruc-

reportaj
reportaj reportaj
portaj reportaj repor
taj reportaj reportaj re
reportaj reportaj reportaj
ortaj reportaj reportaj repo
j reportaj reportaj reportaj
ortaj reportaj reportaj repor
aj reportaj reportaj reportaj r

e vorba de epoca de bronz. „Poporul osindit al Santorinului — scrie profesorul Marinatos — avea incontestabil dar al făuririi unor opere divine aici, pe Pământ”. Căci creatorii acestor fresce și cei care le admirau erau într-adevăr osindiți.

Cînd s-a produs catastrofa?

Catastrofa s-a petrecut cu circa 1500 de ani î.e.n. Tot centrul insulei Santorin a sărit în aer, iar marea a năvălit imediat înăuntrul faliei care a luat naștere. Erupția vulcanului și valul uriaș care s-a format au pricinuit una din cele mai mari catastrofe naturale cunoscute pînă astăzi. Ca termen de comparație poate fi luată erupția vulcanului din insula Krakatau din august 1883. Zgomotul produs de erupția acestui vulcan a făcut de trei ori inconjurul globului, iar cenușa ridicată în văzduh a preschimbât ziua în noapte pe o rază de 200 de kilometri. În timp ce un strat de piatră ponce plutitoare cu o grosime de circa 40 cm a acoperit marea. Dar craterul vulcanic din Santorin este de cinci ori mai mare decît cel din Krakatau, iar grosimea cenușei este, în locurile explorate, de 4,80 m. Aceste date i-au determinat pe specialiști să avanseze ipoteza că forța exploziei din această insulă a fost de trei-patru ori mai mare decît cea din Indonezia. Și nu încapă îndoiială ca erupția din Santorin s-a repercutat și asupra insulei Creta. Vulcanologii sprijină această afirmație dînd ca exemplu tot vulcanul Krakatau, care a distrus clădirile aflate pe o rază de 800 kilometri.

Dar ce s-a întîmplat cu oamenii din insulă? În cursul săpăturilor nu s-a descoperit nici un schelet omenesc. Iată opinia savantului englez Collin Renfrew socotit — împreună cu profesorul Marinatos — unul din cei mai mari specialiști în civilizațiile din bazinul răsăritean al Mediteranei. Într-un recent interviu, el a arătat că „acest lucru se explică probabil prin împrejurarea că locuitorii orașului au putut părăsi insula înainte de producerea catastrofei. Cei 30 000 de locuitori ai orașului s-au mutat într-un alt loc, ducînd cu ei obiectele de preț și statuetele. Santorin a rămas astfel un „oraș mort”, care a fost apoi acoperit treptat cu piatră și cenușă. După aceea s-a produs catastrofa. Ne întrebăm pe noi înșine și îi întrebăm și pe vulcanologi dacă un asemenea fenomen — erupția lentă care a acoperit orașul — putea să dureze 50 de ani înainte de a se transforma într-o catastrofă. Dacă acest lucru va fi dovedit, vom putea lega erupția din Santorin de sfîrșitul Cretei și sfîrșitul Cretei de afirmația lui Platon că Atlantida s-a aflat în Marea Egee. Dar asta numai după ce vom obține date științifice convingătoare. Căci un atlantolog poate să aibă încredere în Platon, dar e mai bine să verifice personal faptele”.

Descoperirea Santorinului este — tot după părerea arheologului englez care împărtășește opiniile profesorului Marinatos și în ultimii ani a fost de cîteva ori în insulă spre a studia alături de specialistul grec materialele găsite — o foarte mare descoperire arheologică, poate mai importantă decît aceea a Pompeiului. Acum, orașul dat la iveală poate fi văzut așa cum era cu un mileniu și jumătate înaintea erei noastre. Arheologii n-au mai avut pînă acum un asemenea prilej. Iar dacă mai adăugăm și faptul că toate obiectele arheologice s-au conservat splendid, ne putem da seama că avem într-adevăr de-a face cu un eveniment de excepție în istoria descoperirilor științifice.

A. Antoșina

INTERVIU

Cînd un comic nu ride

— Iuri Nikulin, care este ultimul dumneavoastră rol în film?

— Un rol mic, dar cu greutate: sînt tatăl eroului principal al filmului „Punct, punct, virgulă”, pe care Alexandr Mitta l-a terminat recent la „Mosfilm”. Nu este un rol exclusiv comic, dar nici nu mă pot plînge că e lipsit de umor. Sînt un om care nu vrea de loc să trăiască în pas cu vremea, ale cărui gusturi au rămas aceleași de pe vremea tineretii — și de aici tot felul de incurcături.

Dacă sînt mulțumit? N-aș putea spune. Întotdeauna cînd ajung la capătul unui lucru mă chinuiește gîndul că aș fi putut să-l fac mai bine și am sentimentul unei pierderi ireparabile. Chiar cînd treaba iese bine. Dar gustul cel mai amar mi-l lasă un film ratat. Este o stare pe care venerabila noastră artistă Faina Ranevskaja a caracterizat-o

— Din cinci scenarii care ni se trimit, patru sînt de comedie. Și totuși oricît de neplăcut ar fi acest lucru pentru dramaturgi, există impresia că sînt mult mai mulți actori comici, decît scenariști buni. Atunci cum să mai visezi la luxul unui scenariu scris special pentru un actor?

— Cu ce regizor și cu ce parteneri lucrați mai bine?

— Sînt convins de necesitatea unei colaborări permanente sau măcar mai îndelungate între regizori și interpreți. Am lucrat cu Gaidaj cinci ani la rînd, ne cunoaștem perfect și de aceea ne și înțelegem atît de bine. Iar cele mai simpatice îmi sînt filmele în care acționează trioul nostru nedespărțit: Vișin, Morgunov și eu. Păcat că nu vom mai continua, Gaidaj socotește că ne-am epuizat, dar noi am mai avea atîtea de spus...

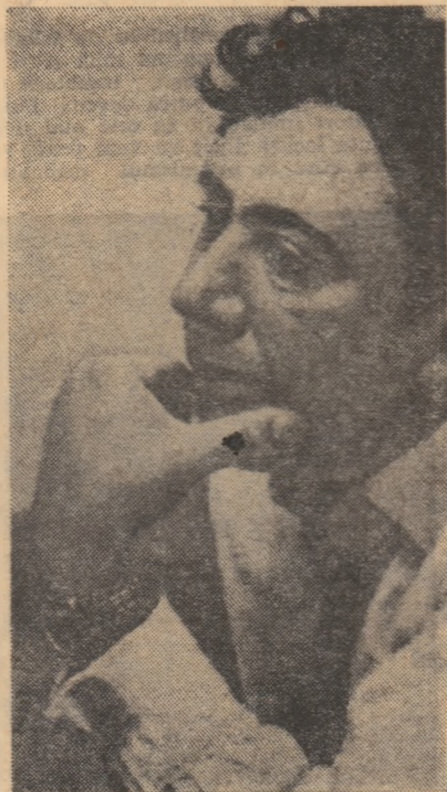
— Se întîmplă ea unui comic să nu-i vină să ridă?

— Și încă cum! Recent am văzut la televizor comedia „Mîna de briliant” în care joc și eu. Filmul era tăiat, parcă intraseră cu barda în el și am avut senzația tristă că răsfoiesc o carte dragă din care o mîngă criminală a smuls pagini cu nemiluita.

— Ce să vă dorească acum la despărțire?

— Să joc într-o comedie bună...

S. Aghis

foarte bine: „Cînd joci într-un film prost e ca și cum ai scuipa pe eternitate”.

— Pe platou, în pînă lucru, e probabil mai greu de făcut aprecieri asupra viitorului film.

— Eu am semnele mele care mă ajută să-mi dau seama dacă treaba a ieșit bine sau nu — și pînă acum ele nu m-au înșelat. Astfel dacă pe platou actorii sînt prea încințați și bine dispuși, întrecîndu-se în a face glume, nu-i un semn bun. Mai bine să discuți, să se contrazică, să fie nemulțumiți — din această frămîntare generală filmele ies întotdeauna în ciștig. Tîn, de asemenea, la zicala: „Cine ride la urmă ride mai bine”. Este exact ca la noi la circ. Cînd un clown care iese din arenă aude numai foșnetul pașilor lui pe rumeguș și tăcerea spectatorilor, în seamnă că și-a ratat numărul, chiar dacă la început lumea ridea de se prăpădea. La fel se întîmplă și într-o comedie cinematografică: muniția trebuie să ajungă pînă la sfîrșit.

— Spectatorii se plîng eă au sînt destule comedii...

CINEMA

Marele maestru

„Acolo unde noi, amatorii de șah, ne oprim în fața imposibilului, maestrul mai face un pas și imposibilul devine posibil”. Aceste cuvinte, rostite de unul dintre personajele filmului „Marele maestru”, aflat în lucru la „Lenfilm”, au, în intenția autorilor, menirea de a explica psihologia unui șahist talentat, drumul lui spre culmile măiestriei.

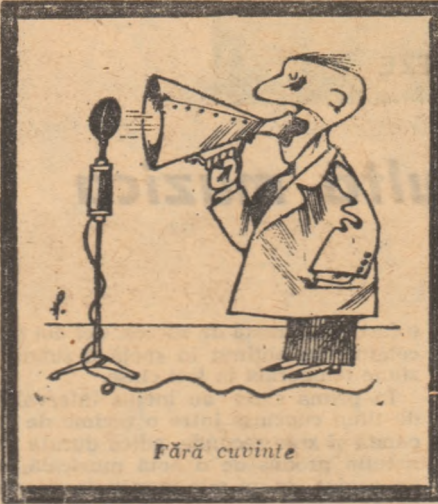
Povestea copilăriei și a adolescenței a trei buni prieteni, doi băieți și o fată, a cursului complicat pe care îl iau relațiile dintre ei cînd ajung mari și fiecare trebuie să-și aleagă un drum în viață, este interesantă prin ea însăși. Dar pentru realizatorii filmului (scenarist L. Zorin, regizor S. Mikaelian, operator E. Meseneț) ea servește și ca pretext de ample generalizări și meditații despre formarea personalității creatoare, despre natura creației.

Un băiat obișnuit devine un mare maestru de șah, un luptător cu o voință de fier. Dar cit de departe poate merge pasiunea pentru o îndeletnicire? Nu duce ea, oare, la o dezvoltare unilaterală, la sărăcire? Aceste probleme nu-l preocupă numai pe marele maestru Hlebnikov (A. Miagkov), ci și pe cei din jurul lui: soția (L. Malevannaia), prietenul din copilărie (E. Vitagan), colegii de serviciu (E. Kopelian, M. Kazakov). Într-o scurtă secvență va apărea și un mare maestru adevărat, unul dintre cei mai puternici șahiști din lume: Viktor Korcinoi.

TELEVIZIUNE

De dragoste

Telecinemateca ne-a făgăduit un atrăgător ciclu de mari filme de dragoste, care s-a deschis cu „Un bărbat și o femeie”. După întreruperea survenită chiar în săptămîna a doua cînd „Ultimul samurai” s-a intercalat în tema iubirii, ciclul pare să-și fi reluat cursul. Oricum, în cadrul sau în afara lui, „Al 41-lea” este un mare film de dragoste, un mare film despre o mare dragoste. O dragoste care se naște, neascultînd de nici o altă lege, decît de legea ei, cînd totul îi stă împotriva, începînd cu timpul — un timp al luptei și al urii, al celui mai cumplit dintre războaie, războiul civil —, cînd fata-puşcaș numără nu bărbații pe care i-a iubit, ci pe care i-a ucis, cînd totul îi desparte pe îndrăgostiți: oamenii, clasele și taberele din care

vin, convingerile care i-au sortit vrăjmășiei. Și totuși, se vor aubi și fata, după ce inutil a luptat cu ea însăși, îi va spune simplu prizonierului său: „Mi-ai intrat în suflet” (sufletul ei asprit de luptă și mizerie, dar „neasigurat” împotriva dragostei). Și totuși, dragostea aceasta a ostăpînitore (fiindcă dragostea este mai ales a ei, a Mariutkai) nu-i va bloca resortul datoriei, și în final, iubindu-l nespuse, oeznădăjduit, imposibil, cu gesturi și cuvinte de o sfîșietoare simplitate. Mariutka va trage fără ezitare în al 41-lea, în „prostuțul ei cu ochi albaștri”, neîntrebîndu-se, cornelian, ce să aleagă între dragoste și datorie. În schimb noi, spectatorii, răscoliti, ne întrebăm de ce, de ce se întîmplă așa, de ce iubiiții trebuie să aleagă între dragoste și datorie?

Filmul-șoc de acum șaisprezece ani al lui Grigori Ciuhrai n-a pierdut nimic cu vîrsta. Ba perspectiva timpului i-a mai adăugat un atribut: clasic.

Iulia Scutaru

PRIM PLAN

Olivia și Leonard

„Romeo și Julieta” în versiunea cinematografică a lui Franco Zeffirelli a dat prilej multor critici să scrie că au trebuit să treacă patru sute de ani pentru ca interpretii să aibă, în sfîrșit, vîrsta celebrelor personaje shakespeariene. Și într-adevăr, în timpul filmărilor Olivia Hussey — Julieta — avea cincisprezece ani, iar Leonard Whiting — Romeo — șaptesprezece.

Nu s-ar putea spune că regizorul n-a riscat alegînd pentru rolurile principale (și ce roluri!) doi neprofesioniști cruzi și anonimi. Dar riscul s-a dovedit îndreptățit și Zeffirelli a cîștigat. Farmecul, prospețimea, tineretea au înlocuit, cel mai adesea cu succes, rutina profesională.

— Cinematograful a fost visul meu sacru încă din copilărie — ne-a mărturisit Olivia Hussey cu prilejul vizitei făcute la Moscova împreună cu regizorul Franco Zeffirelli. În Argentina, unde m-am născut și mi-am petrecut primii ani, nu visam decît să mă fac actriță. După moartea tatei, care a fost un cunoscut cîntăreț de operă argentinian, am plecat cu mama în Anglia, definitiv. Acolo m-am înscris la școala de artă dramatică din Londra. Așa mi-am văzut visul cu ochii: am absolvit cursurile și am debutat în film.

În această prezentare laconică lucrurile par simple de tot. În realitate, n-au fost așa. Drumul Oliviei spre ecran n-a fost scutit de obstacole. Căci pentru rolul Julietei s-au prezentat nici mai mult nici mai puțin de trei sute de candidate, una mai adorabilă ca alta. Și cu toate că Olivia Hussey nu era neîncercătoare în forțele ei, avea toate motivele să se teamă; regizorul avea de unde alege.

— Nici acum nu-mi vine să cred că eu am avut norocul să fiu aleasă, că eu am jucat-o pe Julieta. La probă eram atît de emoționată, încît am uitat tot textul. Nu mai țineam minte nici un cuvînt, deși era un fragment mic: scena morții Julietei. Nu eram în stare să deschid gura și mi-am spus: gata, totul s-a sfîrșit. Ei și, m-am îmbărbătat — și în clipa aceea m-am simțit brusc liniștită și „am văzut” limpede întregul text.

Am fost chemată a doua oară. Trebuia să interpretez împreună cu partenerul meu scena balconului. Atunci l-am văzut pentru prima dată pe Leonard Whiting și m-am gîndit: „Ce Romeo minunat o să iasă din el, fericitul, o să capete precis rolul”. Cit despre

mine, mi-era teamă că n-am să-i ajung parteneră. Dar minunea s-a împlinit: peste cîteva ore filmam în Italia.

Tînărul englez Leonard Whiting a absolvit școala cu puțin timp înainte de a deveni Romeo și avea o oarecare experiență interpretativă. La doisprezece ani a înregistrat un disc, un impresar de teatru l-a angajat pentru un rol episodic în musicalul „Oliver”. După aceea a jucat pe scena Teatrului Național în „Iubire pentru iubire”.

— Și deodată — Romeo. Un asemenea rol este un adevărat dar cerosc pentru un actor tînăr. Filmul „Romeo și Julieta” mi-a schimbat cursul vieții. Am avut marea șansă să lucrez cu un maestru și un perfect cunoscător al lui Shakespeare, cum este Franco Zeffirelli. Regizorul îmi spunea adesea: „Shakespeare este atît de genial, încît ar fi o mare greșeală să-l transformăm în monument. Să redăm viața vie, clocotitoare din toată opera lui”.

Trebuie să recunosc că mi-ar fi fost mult mai greu să joc dacă n-aș fi avut-o alături pe Olivia Hussey. Mi-a fost o admirabilă parteneră. Ne-am simțit foarte bine împreună și am colaborat perfect.

După succesul filmului, tinerii actori au devenit celebri în lumea cinematografului. Ofertele curgeau din toate părțile. Dar proaspetele vedete au înțeles că primul lor succes îi obligă.

Olivia Hussey a mai jucat în două filme, apoi s-a măritat cu Dino Martin, fiul celebrului cîntăreț și actor american Dean Martin, abandonînd deocamdată cinematograful.

Parteneri ideali

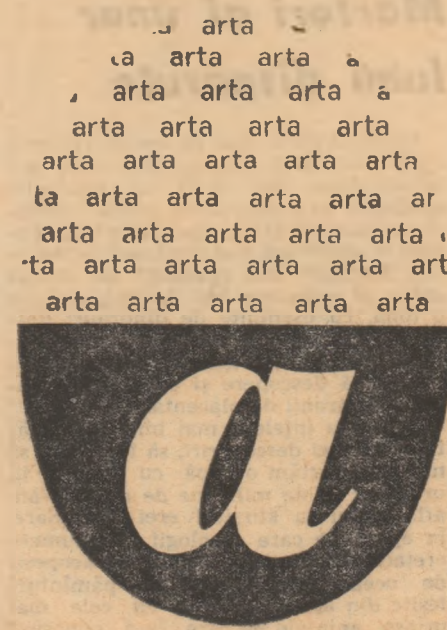
Leonard Whiting a devenit actor profesionist. El și-a îmbogățit filmografia cu cîteva roluri interesante, printre care acela al lui Casanova din filmul lui Comencini despre tineretea faimosului aventurier venețian.

În momentul de față cunoscutul regizor francez Marcel Carné l-a solicitat pentru noul lui film „Vizitatorul fantastic”, adaptare liberă după o năvelă de Herbert Wells, aplicată la realitățile Franței. Leonard Whiting va interpreta rolul unui... inger care a coborît pe pămînt și trăiește printre oameni.

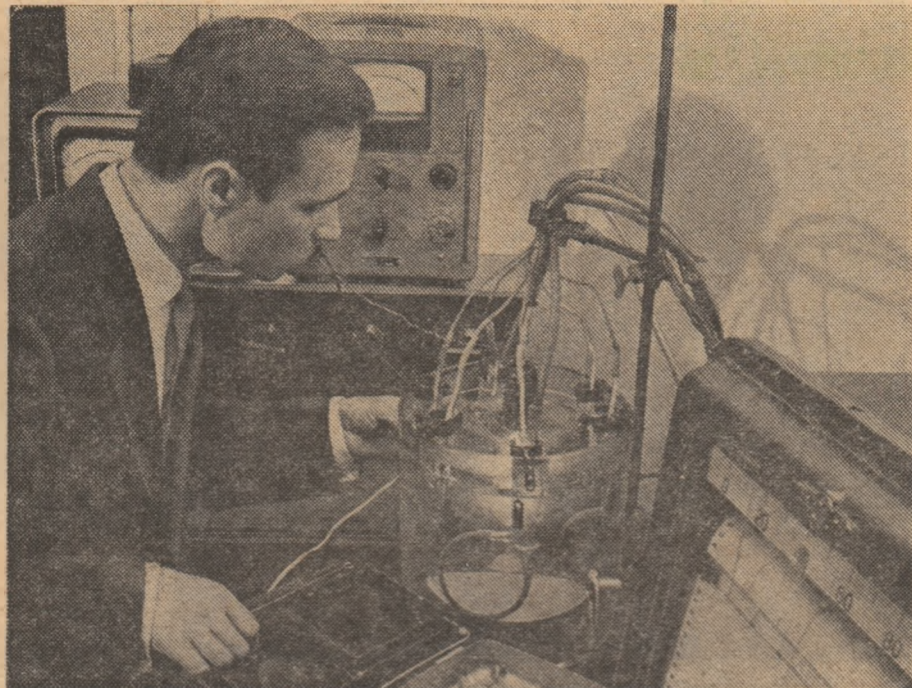
M. Rojevici

REFLECTOR

- Grigori Ciuhrai adaptează pentru ecran cunoscutul roman științifico-fantastic „Acilita” de Alexei Tolstoi.
- În filmul eehoslovac „Ziua pedepsei”, al „bătrînului” Otakar Vavra, actorul german Gunnar Moller interpretează rolul lui Hitler.
- Un alt veteran, regizorul unghur Zoltan Fabri, ecranizează năvela „Plus minus o zi” de Adam Bodnar.
- Annie Girardot și Moniea Vitti vor fi parteneri în „Amieele”, noul film al lui Georges Laubner.
- Gregory Peck este judecător în „Procesul de la Catonsville”, film cu o netă tendință progresistă, pe care popularul actor îl și finanțează.
- Vladimir Monahov, unul dintre cei mai buni cameramani sovietici, iar din 1964 și regizor, realizează în această dublă calitate un film cu titlul patetic „Ei au rămas în viață”.

tehnica
tehnica tehnica
tehnica tehnica tehnica
tehnica tehnica tehnica
tehnica tehnica tehnica
tehnica tehnica tehnica
tehnica tehnica tehnica
tehnica tehnica tehnica
tehnica tehnica tehnica

Instalație pentru modelarea fenomenelor care se petrec în frunze.
Foto: D. Cernov (A.P.N.)

— Așa... În afară de bazaconia aia de fier, am izbutit să bag totul!

vreodată Terra; dinozaurii. De fapt, zonele de uscat erau infestate de reptile și, ca orice reptilă, dinozaurii erau poikilotermi, adică temperatura corpului lor varia în funcție de aceea a mediului, dar nu puteau trăi totuși decât la căldură. Deși se aflau într-un stadiu intermediar al evoluției speciilor, ei erau — măcar prin talia lor — stăpînii lumii. Și totuși specia lor era în declin, după o viețuire de cel puțin 100 milioane de ani! Alături de ei începuseră să apară reptilele mamaliene, care au dat ulterior naștere primelor mamifere din istoria globului. În tot cursul erei secundare aceste animale de mici dimensiuni au coexistat cu dinozaurii ca „șoarecii la umbra elefantului”.

Apoi a venit o epocă cînd, din cauza înghețului, dinozaurii au dispărut. Obişnuiți cu căldura, ei n-au putut rezista. Era tocmai momentul așteptat de mamifere pentru a se dezvolta. Homeoterme, adică menținînd în organism, prin arderea calorilor, o temperatură constantă, ele au putut supraviețui tuturor vicisitudinilor climatice. Încît,

Vestigiile de dinozauri din valea Nemegt

o dată descotorosită de dinozauri, Terra le-a aparținut. Adevăratul avînt și l-au luat însă în terțiar, deși diferențierile au început încă din secundar. După animalele semireptile, semipăsări, ca de pildă tritylodonii, au apărut două gru-

puri bine distincte și concurente: marsupialele și placentarele. Mai bine dotate de natură decît marsupialele, placentarele le-au eliminat cu încetul pe acestea. Marsupialele au rezistat numai în Australia, deoarece, atunci cînd placentarele au început să cuterească globul, Australia era de acum o insulă izolată de restul lumii.

Multă vreme s-a crezut că placentarele, care au dat naștere animalelor celor mai evoluate de azi, au apărut în terțiar. Descoperind însă oseminte de placentare în straturile cretacicului superior, deci la sfîrșitul erei secundare, expediția amintită a deschis noi perspective savanților care studiază istoria Vieții. Căci aceste prime placentare sînt, poate, una din verigile esențiale ale lanțului evoluției.

Meritul descoperitorilor este cu atît mai mare cu cît o expediție în deșertul Gobi nu e de fel o întreprindere ușoară, ci adeseori o adevărată aventură. Unul din terenurile prospectate s-a aflat, de pildă, la vest de lanțul Altaiului, în valea Nemegt, la aproximativ 900 km de Ulan Bator. Întrucît puțului cel mai apropiat se afla la 40 km, aprovizionarea cu apă trebuia făcută la fiecare două zile. După-amiezile, temperatura la umbră era de 40°, iar proviziile de hrană, medicamente și benzină se aflau la o depărtare de 100 km.

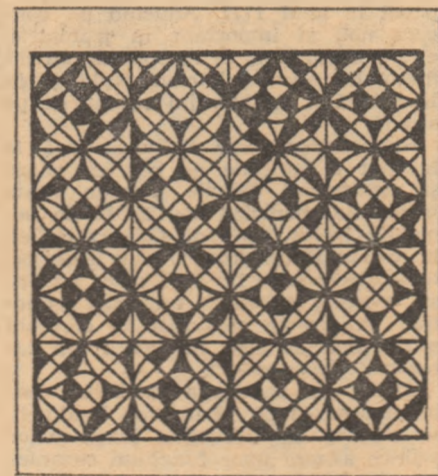
De ce a fost aleasă valea Nemegt? Pentru că în această vale proeminentele alcătuite din materiale depuse în precambrian, deci din cele mai îndepărtate epoci ale istoriei globului, ating straturile cretacicului superior. Erodade de vînturi și averse, sedimentele cretacicului formează vîgăuni cu pereți verticali, despre care se crede că ar fi albiile unor lacuri și riuri care curgeau în Asia Centrală acum 80 de milioane de ani. Pentru explorarea lor pe o suprafață de 100 km² a fost nevoie de

cu craniul dat pe spate și labele ridicate în sus: acum 80 de milioane de ani ferocele animal adoptase, pentru a muri, aceeași atitudine ca a cămilelor ale căror cadavre sînt găsite astăzi în deșert.

ANTRENAMENT DE GÎNDIRE

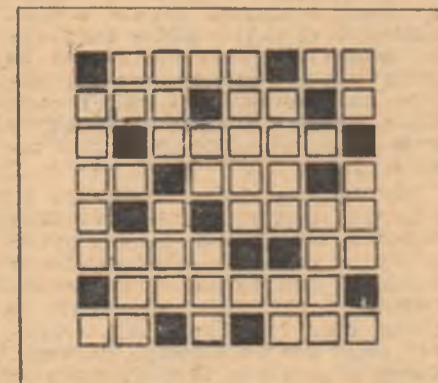
2 din 16

Să găsim, între cele 16 pătrate, două identice.

Alb și negru

Să înnegrim în figura de mai jos alte 16 pătrățele, în așa fel încît în fiecare

rînd orizontal sau vertical ca și pe cele două diagonale să existe cîte patru pătrate negre și patru albe.

Cîte încăperi sînt?

Adunate la un loc, sălile de curs și celelalte încăperi ale unei mari universități totalizează un număr de ordinul miilor, pe care îl obținem rezolvînd următoarea formulă algebrică:

$$(a^2) \cdot b \cdot c^3$$

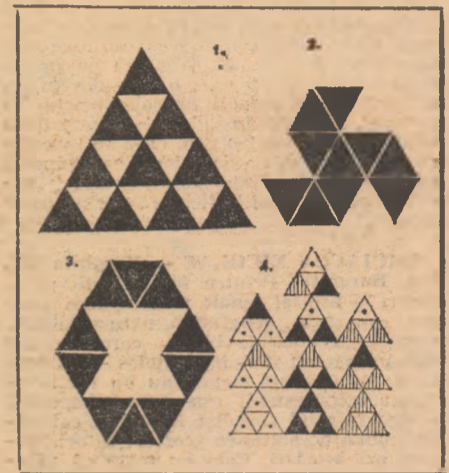
Literele a, b, c exprimă numere sim-

ple; a = un număr par, iar b și c = numere impare.

Așadar, cîte încăperi are universitatea?

Simetrie

Figurile de mai jos sînt alcătuite din cîte 10 triunghiuri. Pentru a putea rezolva problema, pe care o vom enunța mai jos, să confecționăm mai întii materialul auxiliar necesar. Așadar să decupăm din carton 10 triunghiuri și să le umplem ca în desenul 4. Apoi să luăm cunoștință de datele problemei:

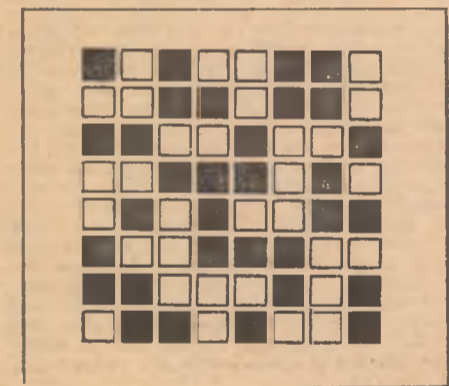
ni se cere să reconstituim din triunghiurile pline figura nr. 1, în așa fel încît colțurile care se întîlnesc să aibă fiecare alt model. În figura 2 triunghiurile vecine au pe partea unde se întîlnesc același model. În sfîrșit, în ultima figură unghiurile învecinate au același model, ca și părțile unde se întîlnesc triunghiurile.

RĂSPUNSURI

2 din 16

Al treilea pătrat din rîndul al doilea și al doilea pătrat din rîndul al treilea.

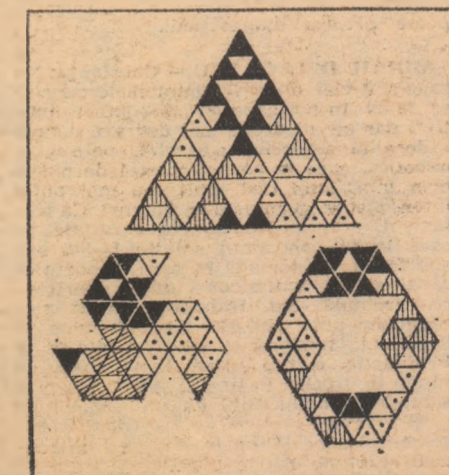
Alb și negru

Cîte încăperi sînt?

Găsind pentru literele din formula algebrică dată cifrele corespunzătoare: a = 2, b = 3, c = 5, obținem numărul încăperilor din clădirea menționată — 6 000.

Simetrie

Poșta medicului

P. MIRCEA — Anina, jud. Caraș: Ne scrieți că starea dv. neuropsihică se datorește unei decepții de ordin afectiv, consecință a unui adulter al fostei dv. soții. Poate că ați exagerat, întrucât — vorba subtilului literat care a fost G. Ibrăileanu — „De obicei femeile își înșală bărbații și bărbații femeile cu simțurile și cu imaginația nu cu inima”. Oricum, în drama dv. sentimentală, conform principiului *similia similibus curantur*, sau cum ar suna pe românește „cui pe cui se scoate”, soluția este o nouă căsnicie.

SULTANA AVRAMESCU — Arad: În concepția dietetică actuale, alimentele trebuie să îndeplinească trei condiții primordiale: să conțină substanțele necesare organismului, să nu dăuneze sănătății consumatorului și să aibă însușiri care să le facă agreabile, spre a fi consumate cu plăcere. Cum mierea, indiferent de forma în care este prezentată, satisface cu prisosință aceste deziderate, o considerăm un aliment recomandabil aproape oricui. În general, doza maximă de miere pentru un adult este de 100-150 g/zi, ceea ce înseamnă că și în materile de „miere” este bine să ne amintim de zicala referitoare la... „sare”: „Sarea-i bună la furtură dar nu peste măsură”.

SMUACOV NICOLAE — Harghita Băi, jud. Harghita: Printre factorii etio-patogenici ai litiazei renale au fost incriminate: repartiția geografică, natura solului, compoziția apei de băut, caracteristicile climatice, cât și — bineînțeles — alimentația. Deși acești factori au un rol favorizant incontestabil este totuși imposibil a lega în mod simplist formarea calculilor numai de acțiunea acestor factori, singuri ori asociați. Căci cu toate că patogenia calculilor renali nu este încă perfect cunoscută, un lucru este cert, anume că litogeneza poate fi explicată în primul rând prin existența anumitor condiții fizico-chimice (pH-ul urinar, tulburări ale coloizilor, urostanza cauzată de stricturi, hipertrofia de prostată etc.), care favorizează precipitarea cristalină în urină.

GHEORGHIA MIRCEA — Alba Iulia: **ZAMFIR ELENA** — Lugoj; **N. C.** — București; **CRĂCIUNESCU ELENA** București; **TECRIS** — Craiova; **ION HRISTESCU** — București; **STRATON SAMOILA** — Suceava; **MOLDOVEANU** — com. Radomirești, jud. Olt; **NOR ALB** — Sibiu; **RISCHER HEINRICH** — Roman. În cadrul gerontopatologiei (bolile bătrâneții), arterioscleroza cerebrală este una din afecțiunile cele mai frecvente, din păcate inevitabilă, pentru că „îmbătrânirea” vaselor este oarecum fiziologică, adeseori anticipând și anunțând etapa biologică a senescenței generale, adică a bătrâneții. Tulburările vasculare de origine arteriosclerotică se manifestă la vîrstnici prin simptome ca: amorțeli, dureri, înepături, dereglări termice (răciră extremităților) sau prin semne neuropsihice de tipul celor din sindromul pseudobulbar, deosebirii nevrotice, psihoze, paranoide de involuție etc. etc. Problema ce se pune medicilor și pacienților este de a împiedica sau întârzi, măcar, evoluția arteriosclerozei. Printre medicamentele cel mai frecvent utilizate pentru ameliorarea circulației cităm Clofibrat, Aslavit (fiole și comprimate), Hydergin, Complamin, Tolazolin, vitaminele PP, B₆, B₁₂, eventual Padutin-depot sau Kalikrein (extracte de pancreas) ori Vasulat. Ca tratamente ajutoare: un regim de viață și alimentar cumpătat, gimnastică vasculară (vezi exercițiile din volumul „Cultura fizică și sănătatea” de dr. I. Drăgan), băi carbogazoase la Vatra Dornei, Covasna, Tușnad sau Buziaș. Dar mai presus de toate, cu seninătatea senectuții să acceptăm admirabila glorioză muzicală a compozitorului norvegian Edward Grieg, care mărturisea cîndva: „Am terminat cu crescendo. Acum începe diminuendo, dar și diminuendo are frumusețea lui”.

DAN CALALB — București: 1) Credem că durerile călcîiului se datoresc mai degrabă unui așa-numit „pinten calcanean”, dar diagnosticul trebuie pus pe baza unei radiografii a piciorului; 2) Tratatamentul medicamentos al bolii hipertensive cuprinde o vastă gamă de produse: Agozol, Hiposerpil, Hipazin, Guanetidină, Tioridazin etc. etc. Ținînd seama de vîrsta dv. înaintată alegerea celor mai indicate și urmărirea efectului lor cade în sarcina medicului specialist în boli interne.

DAN CRICOVEANU — Tîrgoviște: După simptome pare să fie o anorectită candidozică, dar numai un examen de laborator efectuat la laboratorul de micologie al Centrului de Dermatovenerologie (Spitalul Colentina) Str. Dr. Grozovici 1, București, poate preciza diagnosticul.

MIHAIL DELEGEANU — Constanța: Nu prea sînt clar descrise simptomele cuprinse de dv. În noțiunea de „disconfort auditiv”, dar ele pledează mai degrabă pentru o dermită seboreică a urechii, poate chiar micotică, care se caracterizează de obicei prin mâncărimi mai mult sau mai puțin intense și se manifestă în puseuri. Ca tratament, menționăm bunele rezultate pe care le dă cortizonul soluție 1-3% sau sub formă de pomadă în care se poate adăuga și un antimicotic după următoarea formulă: Rp Hidrocortizon 50 mg., Stamcin pulv 500 000 u.i., vitamina A 10 000 u.i., lanolină și vaselină cîte 5 g. Profilactic, evitați pătrunderea apei cu săpun în ureche, în timpul spălăturii, prin astuparea conductului cu un tampon de vată îmbibat în ulei de parafină. Röntgenoterapia locală poate da, de asemenea, rezultate foarte bune.

Nervozitatea, un simptom care poate ascunde multe cauze

FOTO: A. MAKAROV

DISCUȚII

Nevrotici sau nervoși?

„Nervos”, acest adjectiv aplicabil atât adulților, cit și copiilor, se referă la cauze și manifestări foarte diverse. De aceea medicii nici nu prea agreează acest termen, folosit cu prea multă ușurință. Sub această etichetă de circumstanță se înfățișează într-adevăr adesea în cabinetele de consultații oameni ale căror simptome sînt numai „reactive”, provocate adică de o stare afectivă, un șoc emoțional etc. etc.

Termenul de **nevroză** a fost introdus în insolitul lexicon medical, se pare, de medicul scoțian William Cullen, care l-a folosit pentru prima dată în tratatul său de medicină, apărut în anul 1777. Aducînd un concept nou și important în psihiatrie, el s-a bucurat de la început de un indiscutabil succes, intrînd rapid și în literatură și în limbajul omului de pe stradă.

Sub nevroză se defineau însă la început o mulțime de boli cu cauze și manifestări diferite. Într-un clasic tratat de medicină de la finele secolului trecut, scris de Gilbert Ballet, la capitolul „nevroze” erau descrise, între altele, boala lui Parkinson, epilepsia, coreea, diferite tulburări mintale. Progresele medicinei au eliminat multe boli de sine stătătoare din categoria „nevrozelor”.

Astăzi, în concepția medicinei psihosomatice, după Thure von Uexkuell, se admite că influența fenomenelor psihice asupra unor funcțiuni organice este la fel de importantă ca și aceea a unor procese chimice, fizice sau microbiene.

Creierul nostru este un organ în permanență solicitat, adeseori chiar suprasolicitat. El are o anumită limită de rezistență peste care nu se poate trece. Nu e nevoie, așadar, numai de o lovitură, de o invazie microbiană, un toxic, o ruptură de vas sanguin pentru ca el să-și modifice funcțiunile. Adesea sînt suficiente lovituri de ordin psihic, conștiente sau inconștiente, mai mult sau mai puțin perceptibile, pentru a asista la instalarea unor tulburări funcționale, a unor nevroze.

Nevroza este așadar o tulburare a sistemului nervos central, fără leziuni organice, determinată în special de puternice conflicte sufletești. Ea se manifestă prin tulburări ale comportamentului, afectivității și gîndirii, ca și ale unor funcții nervoase vegetative (stări spastice digestive, palpitații, dureri diferite etc.). Spre deosebire de psihoze și de demențe, integritatea eului, a personalității bolnavului nu este afectată, acesta avînd în general conștiința suferinței sale de care doarește să se vindece.

În afara tulburărilor psihice propriuzise, bolnavii pot „sistemaliza” tulburările lor și sub formă unor nevroze cu predominanță digestive, respiratorii, cardiace sau de altă natură. De ce se localizează tulburările nevrotice la un organ sau altul? S-a afirmat că ar fi vorba de un loc cu o mai mică rezistență („locus minoris resistentiae”) din trup. Cînd este bolnav stomacul se produc manifestări nevrotice de tipul aerofagiei, balonării, durerilor abdominale; cînd este atins cordul —

palpitații, junghiuri; cînd e vorba de plămîni — senzația de lipsă de aer, greutate în respirație, senzație de presiune toracică etc. etc.

Din momentul în care diagnosticul de **nevroză** a fost pus, colaborarea dintre medic și pacient este mai necesară ca în orice altă afecțiune. Nevrozele cu manifestări somatice (inimă, plămîni etc.) ca și nevrozele generale se vindecă mai degrabă prin tratament igienic, decît printr-o terapie medicamentoasă. Regimul de viață și muncă are în acest sens o importanță covârșitoare. Ca tratament dietetic se recomandă suprimarea pentru un timp a băuturilor alcoolice, condimentelor și, dacă e posibil, reducerea tutunului. Se vor lua mese mici și dese (4-5 pe zi), ușoare, mai ales în stările dispeptice.

Trebuie evitate sporturile de performanță, care reclamă mari eforturi fizice, dar sînt în schimb foarte indicate exercițiile ușoare de gimnastică, dacă e posibil chiar în aer liber. S-a mai arătat în pagina noastră medicală că **hidroterapia** sub diverse forme (băi simple sau de plante medicinale la 33 de grade, timp de 10-30 de minute, urmate de masaje ușoare, fricțiuni cu peria udă, împachetări reci etc.) dă rezultate foarte bune. Uneori se poate folosi electroterapia, ca de exemplu galvanizările, magnetodiatfluxul sau ionizările. Una din metodele cele mai eficiente o constituie combinarea metodelor de antrenament cu cele de relaxare, procedee ce trebuie prescrise la fel ca și enormul arsenal de medicamente deconectante, tranchilizante, neuroleptice și hipnotice, numai de medicul curant. Este cea mai mare greșală ca un bolnav nevrotic să se autotrateze cu tot soiul de medicamente tranchilizante sau neurostimulante luate la întîmplare întrucît ele îi pot face mai mult rău decît bine.

VIRUSOLOGIE

Front comun împotriva leucemiei

În cadrul colaborării pe tîrîm medical dintre Uniunea Sovietică și Statele Unite, la Washington a avut loc recent o conferință de presă care a adus la cunoștința opiniei publice un important progres realizat în combaterea leucemiei.

În expunerea făcută în fața ziariștilor, Dr. John B. Moloney, director științific al Institutului național al cancerului din S.U.A., a anunțat că cercetătorii sovietici au izbutit să transmită neiertătoare boala de la om la maimuțele primare. După cum se știe, leucemia constă într-o înmulțire considerabilă și anar-

esculap
esculap esculap
sculap esculap escula
lap esculap esculap esc
, esculap esculap esculap
;culap esculap esculap escu
ap esculap esculap esculap e
sculap esculap esculap escula
lap esculap esculap esculap e

hică a globulelor albe din sînge (leucocite), avînd aproape totdeauna un sfîrșit fatal. Pînă acum, nimeni nu a reușit să inoculeze maladia umană la animalele de experiență.

Conducătorul grupului de cercetători sovietici care au obținut această „premieră” mondială, Dr. Boris Lapin, a participat și el la conferința de presă din capitala S.U.A. În calitate de director al Institutului de patologie și terapie experimentală din Suhumi (R.S.S. Gruzină), dr. Lapin lucrează de peste 10 ani, împreună cu colaboratorii săi, în această problemă. El a arătat că, din cele 600 de maimuțe utilizate pînă acum, mai bine de o treime au fost receptive la boala atunci cînd li s-a inoculat sîngele unor suferinzi de leucemie. Spre deosebire de americani, ale căror tentative de transmitere a bolii la primare au eșuat, savanții sovietici au folosit o specie de babuini originară din Etiopia și cunoscută sub numele de Papio Hamadryas.

După părerea doctorului Moloney, există mari șanse ca la Institutul din Suhumi să se fi descoperit pentru prima oară un virus uman al leucemiei. Dr. Lapin a adăugat că, încă din 1967, echipa sa a izolat un material care se presupune a fi de natură virotică. Dar chiar dacă agentul patogen nu este un virus sau chiar dacă inocularea singelui de om bolnav la maimuță nu face decît să activeze un virus care se află deja în organismul babuinului, studiul efectuat de cercetătorii sovietici promite să dea multe roade în lupta împotriva leucemiei și a altor maladii de tip canceros.

Dr. Moloney a mai anunțat că specialiștii americani vor pleca la Moscova — în luna octombrie — pentru a aduce de acolo materialul virotic izolat de colegii lor din U.R.S.S. și a încerca să-l reproducă și să-l analizeze în laboratoarele din S.U.A.

E BINE SĂ ȘTIM

● Purtarea lentilelor de contact este contraindicată pentru femeile însărcinate, precum și în cursul tratamentelor estrogenice, întrucît estrogenii modifică plasticitatea corneei, deci și curbura ei. Mecanismul acestei acțiuni rămîne deocamdată necunoscut. Aceiași efect îl au și tratamentele de lungă durată cu corticosteroizi.

● Se pare că păsările migratoare ar fi răspunzătoare de epidemiile de gripă, ceea ce ar explica apariția atît de bruscă a gripei în unele țări. S-a mai constatat, de altfel, că și unele animale domestice, ca porcul, sînt purtătoare ale virusului gripei umane.

● Ateroscleroza apare ca rezultat al deficitului îndelungat și persistent de vitamina C, căreia i-a urmat depozitarea colesterolului în artere și modificarea diferitelor fracțiuni lipidice.

● Un flebolog (specialist în boli ale venelor) a remarcat în cursul iernii trecute o adevărată epidemie de flebită la femei între 15-50 de ani. Ancheta epidemiologică a arătat că flebita se datorește purtării cizmelor care comprimă și irită gamba, dacă nu sînt bine ajustate.

● Într-un viitor apropiat, grefele de organe vor putea fi practicate nu numai în scopuri terapeutice, ci și pentru prelungirea vieții. Pînă acum au fost efectuate pe glob 9 500 de astfel de operații, iar peste 4 000 de inși trăiesc cu unul din organe transplantate (inimă, ficatul, plămînul, pancreasul, măduva, rinichiul).

BRAZILIA

Noile culori ale nord-estului

Intr-o zi, don Gunther, un funcționar de la o firmă exportatoare de cacao, s-a oferit să-mi arate propria-i plantație. Drept care am luat în zori avionul de la Salvador spre Ilheus, oraș care s-a dezvoltat rapid ca centru comercial și de export în cursul „febrei ciocolatei”. Și acum este de altfel expediată acolo, pe căi ferate și șosele, întreaga cantitate de cacao recoltată din zonele vecine. Dar faima Ilheusului de „oraș al cabaretelor și al buzunarelor doidora de bani, al îndrăzelii nelimitate și al tranzațiilor dubioase” — cum l-a caracterizat odinioară Jorge Amado — a apus de mult. Acum în port și pe străzile strimte e liniște.

care se concurează acerb și expediată cu mijloace proprii în antrepozitele din Ilheus.

Brazilia furnizează circa zece la sută din producția mondială de cacao și este de aceea foarte sensibilă la fluctuația prețurilor pe piețele externe. În aceste condiții, micii producători nu rezistă la concurență și se ruinează. Fenomen grăbit și mai mult de procesul de industrializare a țării, care atrage și scumpește mina de lucru. Cultura arborelui de cacao e avantajoasă — numai dacă există mină de lucru ieftină. De altfel și eu am de gând să-mi vind una din plantații. O fermă e, bineînțeles, un capital sigur, dar statul Bahia se schimbă,

Sao Paulo

Centrul comercial

De la Ilheus am plecat cu autobuzul spre orașelul Itabuna, iar de acolo la Ubaitaba și, mai departe, cu taxiul pe un drum vicinal pînă la un cot al vîjeliosului riu Contas, pe malul căruia se află casa proprietarului plantației.

A doua zi dimineața, am vizitat plantația „Santa Maria”. Lîngă uscătorie ne așteptau niște muncitori cu cai înșeuai. După ce am înțeles că se urcăm un versant acoperit cu pădure. Acolo, protejați de coroanele stufoase ale unor copaci mari, cresc arborii de cacao, cărora le place umbra.

Fructele, aurii-trandafirii, cresc de-a dreptul pe tulpină. Sint tăiate cu o toporișcă, apoi crestate și, din miezul dulceag folosit ca nutreț pentru vite, sint extrase boabele. Umede și lunecoase, ele sint apoi așezate pe frunze de bananieri și lăsate la fermentat.

— În zona noastră sint 17 000 de asemenea plantații, cu o suprafață totală egală cu cea a Olandei — mi-a spus însoțitorul meu. Chiar și în anii mai slabi se obțin două milioane de saci de cacao. Marfa este cumpărată de la fermieri de agenții unor firme de export

se înnoiește, capătă altă față: industria modernă. Și poate că e mai bine să mizez pe nou.

După ce ne-am întors la Salvador, don Gunther mi-a arătat și a doua față a Bahiei, și anume centrul industrial Aratu, aflat la 17 kilometri depărtare de oraș. Cu acest prilej am văzut zecile de construcții moderne ale unui mare complex industrial, ridicate nu de mult pe un teren defrișat. Noile fabrici și uzine, ca și rețeaua de șosele, deosebeau net Aratu de peisajul rural pe care-l văzusem pînă atunci în Bahia. Industrializarea a erupt brusc în această zonă și înlătură treptat somnolența semifeudală.

Centrul industrial de la Aratu este un rezultat al politicii guvernamentale inițiate în 1959 prin crearea „Superintendenței pentru dezvoltarea nord-estului” (SUDENE). Conform planului general adoptat în 1961, acest organism este chemat să dirijeze dezvoltarea industriei și a agriculturii din întreaga regiune nord-estică (o zonă de circa 1 500 000 km², în care locuiește o treime din întreaga populație a țării). Realizarea programului SUDENE a făcut să crească

de șase ori lungimea căilor de comunicație din statele nord-estice, consumul de energie electrică a sporit de douăzeci de ori, iar venitul pe cap de locuitor de peste două ori.

Oficialitățile braziliene au adoptat un sistem vast de privilegii pentru toate capitalurile particulare investite în nord-est. Pămîntul e pus la dispoziția companiilor naționale și străine aproape gratuit (25 de cenți americani metrul pătrat); aceste firme sint scutite de jumătate din impozitul către stat dacă investesc în zona nord-estică, apoi statul le mai acordă și credite și sprijin de alt ordin. Grație acestui sistem, mari concerne braziliene și străine care acționau înainte numai în regiunile din centrul și sudul țării au început să-și îndrepte atenția și asupra nord-estului, unde în ultimul deceniu au fost investite peste 15 miliarde de cruzeiros. Evident, mina de lucru ieftină, avantajele financiare, scutirea de impozite pe timp de cinci ani dau posibilitatea firmelor investitoare să obțină mari profituri.

V. Borovski

ARHIPELAGUL COOK

Cincisprezece insule din Pacific

Se luminase de ziuă. La răsărit, cerul începuse să se coloreze în galben-roșcat. Briza răcoroasă ne înviora plăcut obrazii. Antena radarului se rotea continuu, iar razele-i invizibile căutau un atol pierdut în imensitatea oceanului.

Lipit de ecranul radarului, Anton Serghievici, radionavigatorul nostru, îngăima ceva de unul singur. Străbate mările și oceanele de aproape patruzeci de ani și e atît de legat de radiolocatoarele și de girocompasurile lui, încît vorbește cu ele de parcă ar fi oameni. La un moment dat a exclamat: „Uite-l. Se zărește! și a mîngîiat aparatul. Pe ecranul radiolocatorului se desena într-adevăr potcoava argintie a atolului pe care îl căutam.

În mijlocul Oceanului Pacific, între ecuator și tropical Capricornului, sint presărate cincisprezece insule cu o suprafață totală de circa o sută de mîle pătrate. Sint insulele Cook. Micile fișii de uscat, dintre care cîteva se află la o depărtare de o mie de kilometri unele de altele, au o populație de circa 20 000 de locuitori maori. Insulele sint populate inegal. În Rarotonga, de pildă, centrul administrativ al arhipelagului, trăiește jumătate din întreaga populație a insulelor, în timp ce în altele numai cîteva sute de oameni, iar în atolul Suvorov — aflat în calea uraganelor tropicale — abia un singur locuitor.

Insulele Cook apartin Noii Zeelande. Pînă în 1965, puterea legislativă și executivă era exercitată de un comisar-rezident numit de guvernul de la Wellington. Dar suflul înnoitor s-a făcut simțit și acolo, încît acum șapte ani insulele au dobîndit autonomie internă. Au fost constituite o adunare legislativă și un cabinet de miniștri. Cu toate acestea, controlul continuă să fie detinut de guvernul neo-zeelandez, reprezentat printr-un înalt comisar.

În timp ce ne apropiam de atol, începuseră să se reflecte în mare primele raze de soare. Pe tîrm se desluseau

copaci și o fișie îngustă de plajă tivită cu spuma valurilor.

Curînd, dinspre coastă s-a ivit o șalupă. Se îndrepta săltăreacă spre noi. Am coborît scara și, pe punte, a urcat un indigen bătrîn.

— Pilot, s-a prezentat el scurt întinzîndu-mi mina.

Am ancorat pe locul unde s-a oprit în 1788 bricul englez „Lady Penrin”, comandat de căpitanul Severn, cel dinții european care a văzut atolul și i-a dat numele vasului său.

De pe punte am cuprins cu privirea împrejurimile. În dreapta, printre copaci se zărea o biserică albă. Iar mai departe, deasupra unui crîng de palmieri, se înălțau fufioare de fum ce ieșeau din hornurile așezării Omoka. În stînga, pe o lungime de o milă, se întindea o barieră de recife cu un pasaj îngust practicat în ea spre a se putea intra în lagună. Îndărătul ei — o insulă cu palmieri înalți și arbuști. Pe tîrmul opus, estic al lagunei, mai există o așezare — Tautua.

La un moment dat s-a apropiat de vas dl. Rasmussen, administratorul atolului. Pescuia în lagună și, văzînd nava, se îndreptase spre noi. E polinezian băstinaș, un bărbat înalt, cu pielea de culoare închisă, de vreo 40 de ani. Primele telegrama care-i anunța sosirea navei „Viteză” și era gata să-și ofere tot sprijinul expediției noastre. După mai puțin de un sfert de oră, grupul de cercetători științifici, cu rucsacurile în spate a pornit spre o parte din atol nelocuită. Iar conducătorii expediției au fost invitați de administrator acasă la el, la Omoka.

Atolul Penrin este unul din cele mai mari din Oceanul Pacific. Are aproape cincisprezece mîle de la nord-vest spre sud-est și o lățime de șapte mîle. Laguna e înconjurată de o duzină de insule coraliene înguste și verzi. Atolul are peste 500 de locuitori.

Imediat ce șalupa la bordul căreia ne aflam a intrat în lagună, am zărit și așezarea Omoka. Era duminică dimineața. De pe tîrmul răsăritean se îndreptau spre noi niște canoe. Insularii veneau la Omoka cu familiile lor. Era un spectacol extrem de pitoresc: femeile arborau rochii multicolore, iar bărbații cămăși albe; deasupra lor fluturau pinzele portocalii ale ambarcaunilor.

— Kia orana! se auzea cînd dintr-o canoa cînd dintr-alta.

— Kia, orana — le răspundea cu glas tunător însoțitorul nostru. E o formulă de salut, utilizată deopotrivă la întîlnire și la despărțire; se traduce prin „Vă dorim viață lungă!”.

Omoka are treizeci de case așezate pe piloni, cu pereți ușori din trestie și acoperișuri din frunze de palmier. Am vizitat școala, o construcție joasă și lungă, cu cîteva săli de clasă. Pe pereții erau expuse materiale didactice: desene de pești comestibili și otrăvitori, de moluște și figuri geometrice. Învățătorul, un polinezian tînăr, ne-a explicat că, în afară de învățătura curentă, elevii sint pregătiți și pentru viața independentă. Toți copiii din insulă urmează cursul elementar.

— Principala producție a atolului este copra — miezul uleios al nucii de cocos — ne-a declarat administratorul. Toate insulele, în afară de două care sint și acum posesiuni engleze, sint împărțite între familii. Fiecare familie stringe recolta de nucii de cocos de pe lotul ei de pămînt. Miezul acestui fruct este un aliment bogat în vitamine. Iar sucul, cunoscut sub numele de lapte de cocos, este, se știe, o plăcută băutură răcoritoare. Din flori se prepară un punch foarte tare. Iar mlăditele tinere și crude sint utilizate ca salată. Frunzele sint folosite la acoperirea caselor, la împletit pălării și rogojinii. Din coaja rezistentă a nucii de cocos se confecționează vase și alte obiecte de uz casnic.

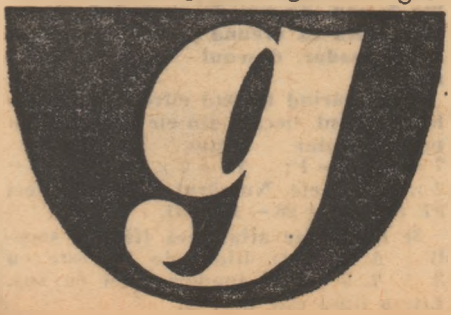
Pînă nu de mult, palmierii și peștele acopereau toate cerințele insularilor. Acum, însă — a continuat administratorul — tineretul nu se mai mulțumește cu atît. Dorește îmbrăcăminte frumoasă, distracții, mîncăruri variate. De mulți ani ne zbatem ca să avem un cinematograf în atol, dar închirierea filmelor și transportul lor pînă aici sint foarte costisitoare. Și totuși — a conchis dl. Rasmussen — și la noi s-au produs mari prefaceri. Acum facem comerț, iar toată recolta de copra intră în fondul comun și o vindem fără intermediari. Școala, spitalul — toate au fost construite cu banii obștei. Acum putem trimite tinerii capabili la școli din Rarotonga. Vom avea deci profesorii, agronomii și medicii noștri.

Despărțirea de insulari a fost foarte caldă.

Noi le-am spus:
— La revedere!, iar ei ne-au urat:
„Kia orana!”

A. Svitailo

globul
globul globul
globul globul globul
obul globul globul globul
globul globul globul globul
globul globul globul globul
globul globul globul globul
globul globul globul globul
globul globul globul globul

— 16281314, merge! 16281315 bun! 16281316, să vezi că n-o să creadă nimeni!

ENIGMELE NATURII

Dacă am putea rivaliza cu peștii...

Viteza de deplasare a vietăților marine, în general, și a peștilor, în special, este una din marile enigme ale naturii. Interesul arătat de specialiștii pentru descifrarea ei este ușor de înțeles. Un corp de forma unui dirijabil și de mărimea unui ton ar trebui să aibă un propulsor de 100 C.P. pentru a atinge viteza de 90 kilometri pe oră a acestui pește.

Ceea ce denotă că aparatele subacvatice construite de om sînt proiectate neeconomic și că el ar trebui să împrumute în mai mare măsură de la pești — aceste adevărate „mașini” naturale — principiile de deplasare în apă. Anumite precedente există. În 1930 pictorul-inventator P. Miturici a construit un model de navă în formă de pește. Constructorii actuali de nave se inspiră din siluetele rechinilor și delfinilor în construcția unor aparate subacvatice, iar un grup de ingineri japonezi a utilizat liniile balenei la construirea unor vase, obținînd astfel un randament sporit. Dar sînt numai exemple răzlețe.

Omul poate inota bras, craul etc., dar peștii cunosc mult mai multe modalități de deplasare. Particularități interesante în această ordine de idei prezintă delfinul. Liniile trupului său sînt aerodinamice, dar secretul înotului său rapid nu se limitează numai la forma corpului. Constituția pielii delfinului, formată dintr-o serie de straturi suprapuse, elasticitatea ei sînt factori la fel de importanți pentru deplasare ca și forma corpului.

Intr-adevăr, rezistența opusă de apă unor schiuri de apă îmbrăcate în piele artificială de delfin a scăzut cu 36%, iar cea opusă unei torpile cu 60%.

Delfinii mai economisesc apoi energie și înotînd în grup. Mișcarea în grup este mai ușoară decît de unul singur; pui de delfin înoată de aceea în urma femelelor sau alături de ele, utilizînd astfel energia cheltuită de acestea.

Evident, nu e deloc ușor de rivalizat în viteză cu delfinii și cu rudele lor. Dar cunoașterea secretelor înotului lor rapid poate însemna un pas hotărîtor către cîștigarea întrecerii dintre constructorii de nave și natură.

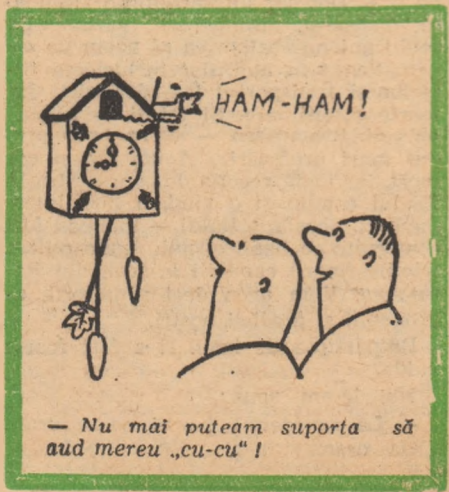
ANIMALE CALĂTOARE

Zooimport - export

Lîngă Moscova există o gară, Planernaia, prin care s-au perindat probabil mai multe animale sălbatice decît în cele mai mari grădini zoologice din lume. De unde vin însă și încotro se îndreaptă acești neobișnuiți călători?

La Planernaia își are sediul baza centrală „Zooobiedinenie” care se îngrijește de achiziționarea de animale mari și mici pentru cele aproximativ 30 de grădini zoologice de pe cuprinsul U.R.S.S. și de schimbul cu alte instituții similare de peste hotare. De aceea, în afară de mamiferele, păsările, reptilele și animalele marine prinse în diverse regiuni ale Uniunii Sovietice, la bază sosesc și animale exotice din toate colțurile lumii într-o zi poate primi astfel un „colet” cu un iaguar sud-american, a doua zi un crocodil african. Căci „Zooobiedinenie” întreține legături cu firme similare din toate continentele.

În cursul unui an specialiștii bazei

Toamna nu-i un obstacol pentru canotori.
Foto: V. Baranovski (A.P.N.)

primesc și repartizează în felul acesta circa 10—15.000 de păsări și aproape 300 de animale mari. Fiecare transport înseamnă alte probleme, alte griji, dar uneori poate însemna și o sursă de întîmplări hazlii. Merceologul A. I. Kabakov care se ocupă cu recepționarea și expedierea animalelor și păsărilor sălbatice și decorative po-

Deși mari amatoare de aer liber, în călătorie zebrele preferă totuși vagoane închise

vestește, de pildă, că într-o zi trebuia să primească la aeroportul Șeremetievo din Moscova un lot de struți. Sub privirile uimite și în același timp admirative ale călătorilor, uriașele păsări au coborît disciplinate scara avionului și au pornit una după alta spre autobuzul special care le aștepta. Altă dată, în portul Klaipeda a sosit un transport de maimuțe. Cuștile cu simpaticele călătoare au fost descărcate cu macaraua. Nimeni nu s-a gîndit că agerele călătoare, atît de obișnuite cu înălțimile, ar putea protesta împotriva „zborului” cu macaraua. De aceea însoțitorul lor s-a arătat foarte surprins cînd a auzit din vîrfurile macaralei o larmă nemaipomenită. Dar nici călătoria ulterioară pe uscat n-a fost scutită de peripeții. Pe la jumătatea drumului merceologul a observat că se terminase apa. Și cum nu putea să dea maimuțelor apă obișnuită, nefiartă, le-a dat apă minerală. Însetatele patrupeze s-au adăpat direct din sticlă.

Dar cele mai mari dificultăți le implică transportul girafelor. Dacă elefanții sînt transportați în vagoane închise, însoțite de o fișă în care sînt trecute obiceiurile și hrana lor preferată, girafele călătoresc pe platforme descoperite, adăpostite doar sub foi de cort. Cum vin din regiuni calde, uneori se întîmplă să răcească pe drum. Și nu e de fel ușor de tratat o girafă bolnavă.

Cum am văzut, „Zooobiedinenie” nu se ocupă însă numai cu importul de animale exotice, ci și cu exportul faunei specifice teritoriului sovietic.

Baza expediază în alte țări mai ales cerbi și antilope, urși albi și tigri de zăpadă, riși și tigri de Ussuri, bufnițe etc.

PROMPTITUDINE

Exact la veșnica-i pomenire

Înapoiat, după multe luni de absență, în orașul natal, la Coruna (Spania), marinarul Manuel Carballeda Sueiro și-a găsit mama, frații, surorile și bunica în veșminte cernite, asistînd la oficierea slujbei... pentru veșnica-i pomenire. Cînd au dat ochii cu el, rubedeniile au crezut mai întîi că au de-a face cu o stafie, dar după ce l-au îmbrățișat s-au convins că era chiar el, în carne și oase.

Autoritățile nu s-au lăsat, însă, atît de ușor convinse că era într-adevăr matelotul Manuel Carballeda Sueiro, dîspărut și declarat mort, și l-au trimis la comandamentul marinei din El Ferrol pentru a fi supus unui minuțios examen medical. De unde s-a întors cu certificarea adevărului că el era... el.

Cum s-a ajuns totuși la declarația de deces? Manuel se afla pe cargobotul „San Salvador” venind dinspre Panama. În strîmtoarea Malacca a alunecat de pe punte și a căzut în mare. Toate încercările de salvare au dat greș și căpitanul vasului a anunțat ambasada Spaniei din Bangkok de accident, iar familia a primit declarația de deces.

Dispărut în valuri, Manuel nu murise totuși. După 50 de ore de înot, a fost găsit de un vas japonez și dus la Bombay unde a zăcut timp de 18 zile, în comă, într-o clinică. Cum nu avea nici un act asupra-i a mai fost reținut apoi și pentru a da tot felul de declarații.

După care i s-a cumpărat un bilet de avion spre Spania, unde Manuel a sosit exact în momentul cînd se oficia slujba pentru pomenirea sufletului său.

CALEIDOSCOP

Automobile de lemn

Cercetări recente au dovedit că lemnul este mult mai bun amortizor decît metalul. Așadar, într-un automobil de lemn ne-am simți mai în siguranță decît într-unul metalic. În plus, lemnul nu se uzează atît de ușor ca metalul din cauza vibrațiilor, ceea ce este un mare atu, întrucît fisurarea caroseriei este provocată tocmai de vibrații. În sfîrșit, automobilul de lemn ar putea fi mai ieftin decît cel din metal.

Portarul imbatabil

Un club de handbal belgian se mîndrește foarte cu portarul său, care scapă în plasă, în medie, numai o singură minge la cinci lovituri de pedeapsă. De fapt, portarul amintit n-are o tehnică excepțională. Cum se

... varia ...
... varia varia varia ...
... varia varia varia ...
... varia varia varia ...
... varia varia varia ...
... varia varia varia ...
... varia varia varia ...
... varia varia varia ...

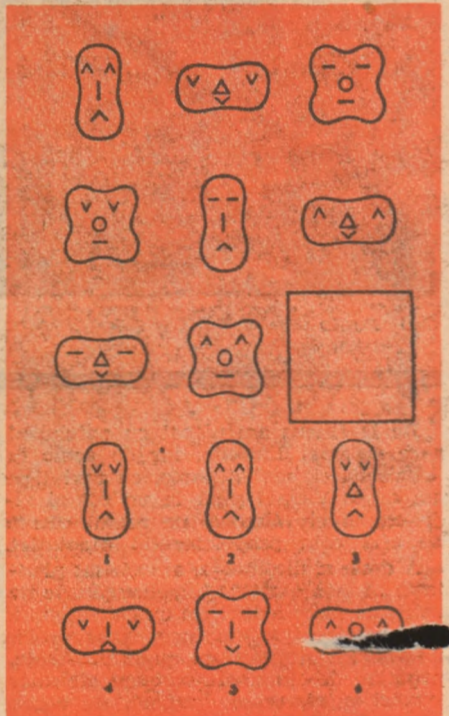

explică totuși neobișnuita lui performanță?

În momentul loviturii, el face niște grimase atît de caraghioase, încît majoritatea atacanților nu se pot concentra și, în consecință, nu mai aruncă mingea cu precizie. Profesia de bază a portarului în cauză: clown.

JOCURI

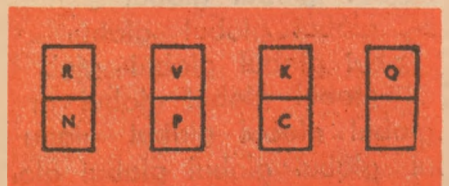
1) Care dintre cele șase desene nume-rotate se potrivește în spațiul gol?

2) Ce număr lipsește?

3) Ce literă trebuie introdusă în ca-reuș liber?

RĂSPUNSURI

1) În fiecare rînd există cite trei forme de cap, de nas, de gură și de sprincene, fără ca vreuna din ele să se repete. Așadar, desenul căutat poartă nr 1

2) Urmărind traseul cifrei 8, numerele se succed, fiecare din ele fiind dublul precedentului minus 1. Așadar: 7 = 2 x 4 - 1; 13 = 2 x 7 - 1; 25 = 2 x 13 - 1 etc. Numărul lipsă este deci 97 (49 x 2 = 98 - 1 = 97).

3) În ordine alfabetică (fără a socoti i, â, ș și ț), litera de jos este cu 3, 5, 7, 9 locuri înapoia celei de sus. Litera lipsă este deci G.

CASA PRIETENIEI ROMÂNNO-SOVIETICE — BUCUREȘTI

PROGRAMUL MANIFESTĂRILOR în perioada 6 oct. — 12 oct. 1972

VINERI 6 OCTOMBRIE, ORA 19: Ciclul: „Știința în dialog cu societatea”. Simpozion: „Probleme contemporane privind rolul științei și tehnicii în dezvoltarea societății”. Vor vorbi: acad. prof. Aurel Avramescu, director general al Centrului de informare și documentare al învățământului, acad. prof. Grigore Moisil, conf. dr. docent Victor Săhleanu, director adjunct al Institutului de antropologie. Urmează filmul documentar „Secolul gândirii omenești” și un film artistic.

SÂMBĂTA 7 OCTOMBRIE, ORA 19: Ciclul: „Marxism-leninismul — ideologie, știință, acțiune”. Lecția: „Aplicarea creației marxism-leninismului la condițiile concrete ale României”. Va vorbi dr. Gheorghe Surpat, șef de sector la Institutul de studii istorice și social-politice de pe lângă C.C. al P.C.R. Urmează filmul documentar „Orizont științific” și un film artistic.

DUMINICA 8 OCTOMBRIE, ORA 10,30: Manifestare pentru tineret. Ciclul: „Tinerete, năzuințe, idealuri. Conferința: „Cultivarea sentimentului răspunderii față de viitor”. Va vorbi Romeo Elena, cercetător științific la Institutul de științe pedagogice. Urmează filmul documentar „Virsta opțiunilor” și un film artistic. ORA 19: Discuție la masa rotundă: „Convorbiri despre arta cinematografică: din nou despre film și literatură”. Participă: Dumitru Carabă, scenarist. Mihai Iacob, regizor. Magda Mihăilescu, critic cinematografic. Discuția va fi condusă de dr. Ion Cantacuzino, cercetător științific principal la Institutul de istoria artei. Urmează filmul documentar „A doua premieră” și un film artistic.

MĂRȚI 10 OCTOMBRIE, ORA 19: Ciclul: „Prospectiva: de la a imagina la a fi posibil” în dezbatere: „Previuina — știință a acțiunii”. Va vorbi prof. univ. dr. Eugen Borat, „Profesiuni ale viitorului”. Va vorbi dr. Dumitru Vacariu, director general adjunct în Ministerul Muncii. „Prognoza și planificarea”. Va vorbi dr. ing. Leonard Cazan. Urmează filmul documentar „Omul și calculatorul electronic” și un film artistic.

MIERCURI 11 OCTOMBRIE, ORA 19: Ciclul „Omul, legea și societatea”. Simpozion: „Democrația socialistă — democrație participativă”. Va vorbi Adrian Dimitriu, secretar general al Asociației juristilor din R.S. România, director al Institutului de cercetări juridice al Academiei de științe sociale și politice. „Democrația socialistă — cadru al libertății umane”. Va vorbi conf. univ. dr. Nistor Prisca. „Relația: democrație socialistă — progres social”. Va vorbi conf. univ. dr. Ion Turcu. Urmează filmul documentar „Lucrările Conferinței Naționale a P.C.R.” și un film artistic.

Manifestările au loc în Sala Casei prieteniei româno-sovietice din str. Batiștei nr. 14

GALLUS

VOPSEȘTE ȚESĂTURI
DIN MĂTASE, BUMBAC,
LÎNĂ, ROCHII,
HAINE,
BLUZE

1 NEGRU

15 VIOLET

6 VERDE OLIV

18 GRI TOP

3 BLEU VERT

23 CARMIN

ȘI ÎN
ORICE
ALTE CULORI
ȘI NUANȚE

Respectați
modul de întrebuințare
indicat pe fiecare plic
„GALLUS”

● Consultați tabelele de culori „GALLUS” ●

TOAMNA ÎN MAGAZINE

Au sosit modele noi de costume din TEROM pentru bărbați, pardesie din TEROM pentru adulți și copii, rochii din diftină pentru femei și fete, pantaloni din TEROM pentru bărbați.

Iată adresele magazinelor de unde se pot cumpăra articole de confecții pentru sezonul de toamnă :

— Magazinul „FAMILIA” din str. Lipsani nr. 55 desface confecții pentru adulți și copii.

— Magazinul „ELEGANT” din Bd. N. Bălcescu nr. 17 — confecții pentru adulți.

— Magazinul „MODERN” din Bd. Gh. Gheorghiu-Dej nr. 8 — confecții pentru adulți.

— Magazinul „FELIX” din str. 30 Decembrie nr. 22 vă oferă confecții pentru adulți.

— Magazinul „JULIETA” din Bd. Gh. Gheorghiu-Dej nr. 1 — confecții pentru femei.

ÎNTEPRINDEREA DE INDUSTRIE LOCALĂ Nr. 1

BRĂILA

Piața Hristo Botev, Bloc A2, Telefon 12990

Produce și livrează fără repartiție pe bază de comandă următoarele produse :

● Roabe metalice cu roată cauciucată.	● Mașini de gătit tip 12 A.
● Rezervoare metalice de la 500 l la 50 000 l :
— cilindrice orizontale
— cilindrice verticale
— paralelipipedice.	● Mașini de gătit tip 14 L.
● Paturi metalice tip internat — se pot suprapune	● Burlane negre.
● Dulapuri metalice pentru haine, acle și seule.	● Coturi drepte.
	● Cuptoare (ărănești).
	● Jghiaburi, burlane și coturi zincate.
	● Transperante din fire cord.

FAMILIA SUB PROTECȚIA ASIGURĂRILOR DE STAT

accident, care are drept urmare o invaliditate permanentă (totală sau parțială), el primește suma asigurată (sau o parte din ea, proporțională cu gradul de invaliditate). Dacă el decedează din orice cauză, atunci familia lui (sau eventual altă persoană pe care asiguratul o desemnează la încheierea contractului de asigurare), primește integral suma asigurată. Ce se întâmplă însă dacă asiguratul se află în viață la data cînd expiră contractul de asigurare? În acest caz, el însuși primește în întregime suma asigurată. Este clar deci că, în această ipoteză — care, de fapt, este cea mai frecventă — prin asigurare, cetățeanul, în afară de protecția — de natură materială — împotriva armărilor unor riscuri, a realizat și economisirea unei sume de bani, al cărui cuantum îl însuși și l-a planificat. Cu această economie se pot acoperi și nevoile familiei. În plus, dacă la tragere lunare de amortizare au ieșit combinațiile de litere din poliță, ADAS plătește sumele venite.

Căutînd să răspundă direct și mai precis cerinței de protecție a familiei, Administrația Asigurărilor de Stat a pus în aplicare o formă specială a acestei asigurări, dîndu-i denumirea de „asigurarea familială mixtă de viață”.

În ce privește persoana care încheie asigurarea, structura acestei asigurări, în esență, este aceeași ca cea descrisă mai sus. Numai că intervine ceva nou: pe cîtă vreme, în asigurarea mixtă de viață, asigurarea își întinde direct efectele numai asupra persoanei care semnează contractul (polița) de asigurare (sprijinirea familiei intervenind indirect, numai prin încasarea sumei asigurate în caz de deces al unicului asigurat), în asigurarea familială mixtă de viață se află asigurat, printr-un singur contract de asigurare, tot nucleul familiei: tatăl, mama și copiii de la cinci ani în sus. Consecința acestei cuprinderi largi în asigurare: ADAS plătește suma asigurată în cazurile în care invaliditatea permanentă sau decesul (cu aceeași specificație de mai sus) survin pe seama oricăreia dintre persoanele asigurate. Bineînțeles că se păstrează regula ca, la expirarea asigurării, să se plătească, celui care a încheiat asigurarea suma asigurată.

Merită să fie amintit faptul că această formă specială de asigurare a familiei nu ridică costul asigurării decât cu o sumă infimă: 1 leu pe lună la 1090 de lei sumă asigurată pentru membrii de familie (soț sau soție, copii sau alte persoane ce gospodăresc în comun) pînă la vîrsta de 30 de ani; între 1 leu și 1,50 pentru

membri de familie în vîrstă de 31—40 ani; pînă la 2 lei pentru membrii de familie în vîrstă de 41—45 ani etc.

De exemplu, un soț în vîrstă de 31—40 ani, avînd soția de aceeași vîrstă și doi copii între 5 și 15 ani, care încheie o asigurare familială mixtă de viață pentru suma de 5 000 de lei, pe termen de 15 ani, cu plata primelor de asigurare tot pe 15 ani, avînd deci asigurate 4 persoane, va avea de plată, lunar numai 45 de lei. Dacă ar fi plătit lunar 28,75 lei. Deci, plătiind lunar în plus numai 16,25 lei intră sub protecția asigurării încă 3 persoane.

O altă variantă a asigurării mixte de viață adaptată la nevoile familiei este asigurarea mixtă de viață cu pensie pentru urmași. Ea se deosebește de asigurarea mixtă de viață prin aceea că în caz de deces al asiguratului urmașii acestuia (sau altă persoană desemnată de asigurat o dată cu încheierea poliței de asigurare) primesc: jumătate din suma asigurată la data decesului, iar cealaltă jumătate la termenul de expirare a asigurării. În acest interval, mai primesc și o pensie anuală de 10 la sută din suma asigurată. Asiguratul care preferă această formă de asigurare va plăti în plus o diferență de primă de asigurare foarte mică (sub 1 leu pe lună la 1 000 lei suma asigurată) față de obișnuita asigurare mixtă de viață.

Administrația Asigurărilor de Stat a găsit și în cadrul asigurărilor de accidente o formă de a răspunde nevoilor de protecție a familiei, punînd în aplicare asigurarea familială de accidente care se încheie pe durata minimă de 3 luni. În această asigurare, se cuprind, de asemenea, întregul nucleu al familiei: asiguratul principal, celălalt soț, cum și — indiferent de numărul lor — copiii între 5 ani și 16 ani.

Suma asigurată este de 10 000 de lei pentru invaliditate permanentă totală și 5 000 de lei pentru deces din cauză de accidente, ambele survenite oricărui dintre asigurați. Costul asigurării este de numai 25 de lei pe 3 luni, indiferent de numărul copiilor existenți în familie.

Pe drept cuvînt pot fi considerate că vin în sprijinul familiei și asigurările viagere de deces (practicat de ADAS în două variante: cu plata dintr-odată sau cu plata eșalonată a primei de asigurare), intrucît, de obicei, familia este aceea care primește suma asigurată la decesul asiguratului.

Familia este mediul social cel mai apropiat al fiecăruia dintre noi. Pe linia ajutorului și sprijinului reciproc pe care și le datorează între ei membrii familiei, Administrația Asigurărilor de Stat pune la dispoziție instrumentele sale, pentru ca ajutorul și sprijinul să fie mai substanțiale, mai eficiente. Pe calea sprijinirii familiei în împrejurările deosebite, survenite din cauza a diverse riscuri, Administrația Asigurărilor de Stat își aduce aportul său însemnat la întărirea celei de bază a societății noastre socialiste.

un adevăr de-acum bine cunoscut populației că rostul asigurărilor este acela de a fi de folos oamenilor atunci cînd în viața lor survin evenimente neașteptate, nedorite, păgubitoare, lovind în capacitatea lor de muncă sau în bunurile lor.

În orînduirea socialistă există o continuă și multilaterală preocupare pentru preîntîmpinarea efectelor vătămătoare cauzate de forțele naturii sau de riscurile utilizării tehnicii în producție și, în genere, în viața socială.

Omul nu a izbutit însă pînă în prezent să pună definitiv în friu uriașele forțe naturale și oricît se silește să prevină accidente — la locul de muncă sau în alte locuri — ele totuși se produc. Pătrunderea tehnicii din ce în ce mai mult, nu numai în procesul producției de bunuri materiale și de servicii, dar și în viața casnică de zi cu zi, face ca stăvilirea accidentelor să fie o problemă încă nerezolvată.

Inscriindu-se între activitățile cu caracter umanist ale societății socialiste, asigurările de stat mobilizează și unesc masele largi de cetățeni într-un front comun în fața acestui gen de pagube (riscuri). Prin contribuția unui număr mare de cetățeni se formează fondul de asigurare, din care apoi se despăgubesc acei asigurați care au fost loviți de astfel de evenimente neprevăzute, păgubitoare.

Administrația Asigurărilor de Stat — ADAS —, organizație de specialitate din țara noastră care se ocupă de protecția oamenilor cu ajutorul asigurărilor de bunuri și persoane și al asigurărilor de răspundere civilă, practică numeroase forme de asigurări: unele prin efectul legii, altele facultative.

În cadrul activității sale, Administrația Asigurărilor de Stat a dat o atenție deosebită protecției prin asigurări a familiei — această celulă de bază a societății omenești — împotriva unor evenimente neprevăzute.

Căile practicate de asigurările de stat pentru protecția familiei sînt numeroase.

Există de foarte multă vreme, în practica asigurărilor din toate țările, asigurarea mixtă de viață. Această formă de asigurare se bucură de o mare preferință în rîndul maselor, datorită faptului că, pe această cale, spiritul de prevedere se manifestă într-un mod foarte larg. Să ne explicăm. După cum este cunoscut, este specific asigurării — în general — că asiguratul plătește asiguratului o primă, pentru ca acesta să-i acorde protecția materială în cazul survenirii unor riscuri. Dacă asiguratului respectiv nu i se întîmplă vreunul din evenimentele asigurate, fondul de asigurare — constituit din primele plătite de întreaga masă a asiguraților — se folosește de aceia dintre ei care au suferit anumite pagube.

În asigurarea mixtă de viață este mai mult decît atît: aici, asigurarea se combină cu economia. Dacă, în timpul cît durează contractul, asiguratul suferă un

Spirit critic

Tema pentru acasă

Astăzi m-am întors de la birou mai devreme decât de obicei. Dimka își făcea lecțiile, dar după toate aparențele era ceva care mergea greu.

— Ce-i, nu-ți iese? — am intrat în vorbă. Ei, măi puștiule, dacă ai ști cum am învățat eu...

— Am auzit — mi-a răspuns Dimka — aveai numai de cinci. Dar dacă-i așa, fă-mi și mie problema la algebră.

— La algebră? — m-am mirat eu. În clasa întâia algebră?

— Secolul vitezei, tăticuțule — a remarcat Dimka mindru. Dezvoltare precoce...

După o oră, ferindu-mă de Dimka, l-am sunat la telefon pe un cunoscut, candidat în științe fizico-matematice.

— Vasea — i-am spus, cu un aer cât mai rugător — te pricepi la algebra de clasa întâia?

— Hai, lasă introducerile.

— Știi să rezolvi o problemă?

— Bine. Dar numai pe bază de paritate. Îți fac o problemă de clasa întâia, îmi compui o poezioară de a doua.

— Ce poezioară? — am întrebat nedumerit.

— Ei, una obișnuită. Svetkai mele i-au dat la școală douăzeci de strofe pe motivul pinului singuratic al lui Lermontov. Înțelegi? Opt-zeci de ver-suri ri-ma-te.

— Stai puțin — l-am întrerupt. Dar Lermontov are numai opt.

— Ei, te cred, clasicilor le era mai ușor — a oftat candidatul în științe.

M-am apucat de treabă, dar la al unsprezecelea vers m-am împotmolit. Nu găseam rima la „iubire”. Imi tot trecea prin minte o rimă bătătorită cu „uimire” și una total nepotrivită cu „clădire”. Petea, un prieten poet, a acceptat cu plăcere să mă scoată din încurcătură. Publicase tocmai două poeme și un libret pentru balet cu același subiect. Cu o condiție, însă: să-i ajut lui Ghenka al lui să deseneze „Bătălia lui Mamai”.

— Batem palma? — a întrebat Petea în receptor. Peste patruzeci de minute îți dictez la telefon poezioara.

— Batem... — i-am răspuns. Inșă, cam nesigur și am început să caut numărul de telefon al studiourilor Grekov. Aveam acolo un cunoscut, un pictor batalist.

Pictorul avea, însă, un necaz. Lenkai lui din clasa a treia își se dăduseră la biologie niște experiențe cu amibe, dar la Moscova nici urmă de amibe.

— Îmi faci rost de-o amibă, ți-l dau pe Mamai. Ce zici? — s-a văcărit pictorul.

Pe Semionov, profesorul de biologie, l-am trezit din somn.

— Ce-i cu tine, ai căplat? — s-a infuriat omul. Ce-ți veni cu amiba? Doar știi că eu sint specialist în elefanți. Dar apropo, lui Volodea al meu i-au dat la fizică să construiască un mic sincrofototron. Fă-mi-l tu și eu îți fac rost de-o amibă...

Nu știți pe cineva care ar putea să mă ajute la sincrofototron? Îi fac în schimb orice temă pentru acasă. Aveam doar numai note de cinci...

Iuri Borin

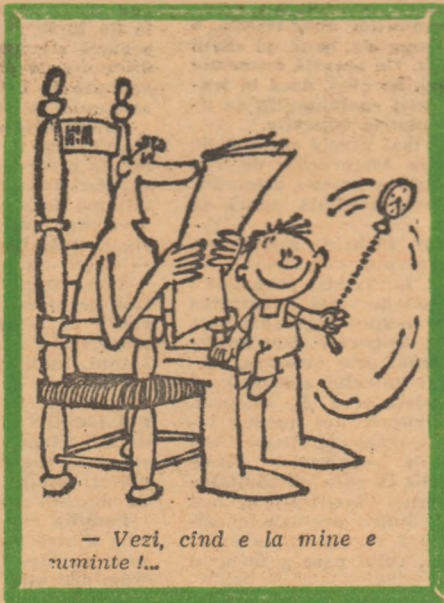
Elvira

O adorau. Erau cu toții nebuni după ea. Dar cel mai mult o iubeam eu. Când a început anul doi de facultate, am înțeles că nu mai puteam trăi așa, mereu neliniștit și am hotărât să-i mărturisesc dragostea.

— Vrei să fii soția mea? am întrebat-o, arzind în obraji ca o flacără — de emoție și teamă să nu fiu respins. Îți dau inima și mina mea; viața mea e la picioarele tale.

— Sint cele mai frumoase și mai de preț daruri, a rostit Elvira pe gânduri; dar unde o să stăm?

— O, nu-ți face griji! Am un frate

— Vezi, cind e la mine e ruminte!...

candidat în științe, am asigurat-o eu. O să ne cumpere cu dragă inimă un apartament. Dacă vrei chiar și în centru.

Ochii Elvirei au început să scînteieze. — Dar din ce o să trăim? a vrut totuși ea să știe mai departe.

— Ce întrebare! Păi, fratele meu n-are alte obligații familiale; o să ne întrețină. El o să muncească și noi o să învățăm.

— Dar cred că știi că orice tînără pereche are în casă televizor, radio, magnetofon; și noi?

— Lasă dragă, de asta îți faci tu griji? Fratele meu le are pe toate și cînd o să vină la nunta noastră bineînțeles că o să ni le facă cadou. El o să-și cumpere altele. Sint sigur chiar că o să ne dea și motocicletă; l-am auzit că vrea să-și ia mașină.

Ochii Elvirei exprimau o bucurie de nespus în cuvinte și mi s-a părut că zăream chiar și niște arăcușori dansînd în ei.

— Și o să avem mulți invitați la nuntă? a mai întrebat, apropiindu-se, după cum am dedus din această întrebare, de sfîrșitul interogatoriului.

— Dar tu cum crezi? Organizează el, fratele, o petrecere de pomină; cum n-ai visat măcar vreodată.

Puțin timp după discuția noastră, am jucat la nuntă. A fost într-adevăr o nuntă ca-n povești. Toți prietenii mă felicitau și strigau pe întrecute: „Sărut-o!” Strigam și eu înghițind în sec „Sărut-o!” dar numai eu știu cum, și nu-mi puteam lua ochii de la cei doi proaspăt căsătoriți care se îmbrățișau: Elvira și fratele meu, candidatul în științe.

Nimfa

Stăteam pe plajă, îngropat pe jumătate în nisipul fierbinte și lasam razele soarelui blind de septembrie să-și desăvîrșească opera începută în iunie. Foarte aproape demine se bronza o nimfa. Cînd ajungeau în dreptul meu, vizitatorii strandului se opreau, o priveau lung, uimiți și-și formulau opiniile.

— Dar e revoltător! Trebuie chemată poliția, a exclamat deodată un bărbat cu un slip croit din poplin. Se poate? Aici e o plajă publică; sint și copii, și dumneaei, iertați-mă, e absolut goală. E inadmisibil!

Ceilalți privitori se schimbau cînd pe un picior, cînd pe celălalt, tăceau și nu știau ce să spună.

Nu mai tînăr pe pielea căruia era tatuată nimfa în chestiune rămăsese indiferent la zarva care se iscase în jurul lui.

— Nu vă supărați, s-a adresat deodată către slipul de poplin un bărbat cu inotătoare de cauciuc, ați fost vreodată la Galeria Tretiakov?

— Auzi întrebare! Sigur că da, a răspuns celălalt profund jignit.

— Și acolo ați cerut să vină miliția?

— Doamne ferește, de ce s-o fi chemat?

— Dar aici de ce vreți s-o chemați?

— Bine, dar e goală pușcă!

— Da, e goală, au fost de acord inotătoarele, dar și la Galeria Tretiakov sint expuse nuduri. Iar un tablou care reprezintă un nud de femeie e socotit operă realistă. Pesemne, însă, că dumneavoastră vă plac abstracțiunile. Probabil că vă amuză faptul că în fața unui tablou abstracționist trebuie să pierzi cite o oră ca să acoperi unde sint mîinile sau capul. Sînteți tașist, cubist?

— Da de unde! s-a intimidat slipul de poplin. Dar nu credeți că e mai cinstit ca pictură să facă numai pictorii? Chiar dumneavoastră ați spus că un tablou e o operă de artă.

— Just! l-au aprobat inotătoarele de cauciuc. Dar asta ce e? Sintem în fața...aceluiași lucru... o operă de artă. De astă dată însă opera unui pictor foarte puțin cunoscut, a unui marinar se pare.

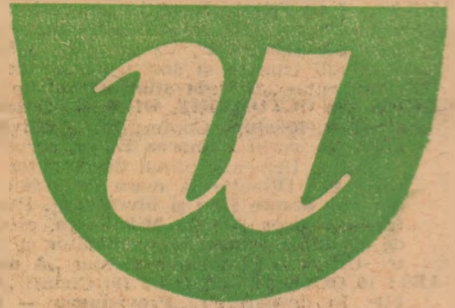
— Da, dar una e să admiri un tablou într-o expoziție, și alta...

— S-ar putea să aveți dreptate. Dar nu oricine frecventează expozițiile, au parat inotătoarele. În schimb, acest tînăr pe care dv. ați vrut să-l trimiteți la miliție arată nimfa tuturor. E ca o expoziție ambulăntă. Și în plus, și gratuită. Și dumneavoastră hop, miliția! Zău, e caraghios!

Discuția căpătase o puternică notă de dispută. Careva îl ridica în slăvi pe Salvador Dali, altcineva pe Picasso. Un interlocutor a amintit de Repin. Pînă la urmă, după ce au analizat minuțios nimfa și desenul ei, „criticii de artă” au ajuns totuși la concluzia că autorul a fost influențat de expresionism și de fauvism și, mai ales, de maniera de lucru a lui Rockwell Kent.

Tînărul, a cărui nimfă iscase o discuție atît de aprinsă, stătea cu ochii

• umor •
 or umor umor u,
 r umor umor umor •
 umor umor umor umor
 ior umor umor umor u,
 umor umor umor umor
 nor umor umor umor um
 r umor umor umor umor
 mor umor umor umor umc

închiși. La un moment dat, sătul să mai zacă pe burtă, s-a răsturnat pe spate. Și privitorii au fost puși în fața unui alt tatuaj; un vultur uriaș cu aripile larg desfăcute.

Și deodată dezbaterile în legătură cu diversele școli de pictură s-au domolit. Discuția pierduse orice interes și experții în artă plastică, aruncînd priviri indiferente vulturului, au început să se îmbrăștie.

Vladimir Tumanov

Scurt, dar cuprinzător

Văzînd într-un film niște ind...
 își vopseau fețele, un puști a...
 — De ce fac așa?

— Se pregătesc de război — i-a explicat tatăl.

Seara puștiul a țipat îngrozit:
 — Tată, să fugim! Mama se pregătește de război.

Un pescar amator, de profesie învățător, a prins un somn mic. L-a privit insistent, iar apoi l-a aruncat în apă spunîndu-i:

— Du-te acasă și mîine să vii cu pîrînții!

— Vai, ce cîine frumos aveți! Probabil că e și inteligent.

— Vă cred! Aseară, în timp ce mă plimbam, mi-am spus cu voce tare: „Mi se pare că am uitat ceva”. Ce credeți că a făcut?

— Probabil că a fugit acasă și v-a adus ce-ați uitat.

— Nuuu... s-a așezat pe etichetele din dărat, s-a scărpinat după ureche și a început să se întrebe ce obiect am putut uita.

Un tînăr îl întrebă pe un bătrîn cu care călătorea în același compartiment:

— Unde mergi, moșule?

— Să mă întîlnesc cu colegii de clasă.

— Dar cîți ani ai?

— Nouăzeci și opt.

— Ehei, probabil că nu mai sint prea mulți în viață.

— Da de vreo cincî ani sint mereu singur la întîlnire.

(După „Sputnik”)